

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา เกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวและ สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกาะพิทักษ์ จังหวัดชุมพรและเพื่อศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร การทำวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้การดำเนินการวิจัยหรือการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนในชุมชนเกาะพิทักษ์ ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพและการท่องเที่ยวของคนในชุมชน ขั้นที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการการสำรวจ และการสัมภาษณ์ การร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านในชุมชน โดยนำเสนอ การวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเกาะพิทักษ์

อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

สภาพทั่วไป

บริบทชุมชน

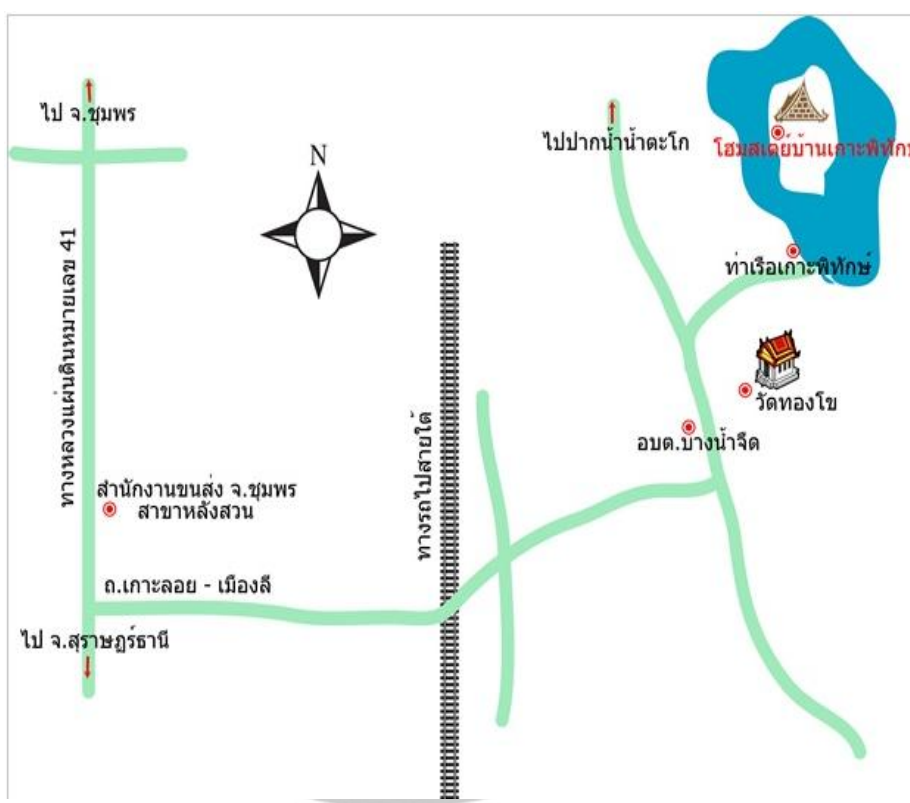
บ้านเกาะพิทักษ์ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 14 ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ไม่ห่างจากฝั่งมากนัก ถือได้ว่าเป็นเกาะที่ใกล้ที่สุดของจังหวัดชุมพร เกาะพิทักษ์ นั้นมีความเป็นมาที่ไม่แน่ชัดมีแต่เพียงการบอกเล่าต่อกันมาซึ่งมีหลายตำนานของที่มาเกาะพิทักษ์ คือในอดีตชาวบ้านเรียกเกาะนี้ว่าเกาะผีทัก ตามคำบอกเล่าของชาวประมงผู้หนึ่งซึ่งได้ออกเรือหาปลาอยู่บริเวณเกาะ เมื่อมองหันมาที่ฝั่งพบว่ามีเงาคนกำลังโบกมือเรียก แต่เมื่อชาวบ้านได้จอดเรือและขึ้นไปยังเกาะกลับไม่พบว่ามีใครอยู่บนเกาะ ชาวประมงและชาวบ้านจึงเรียกเกาะนี้ว่าเป็นเกาะผีทัก ต่อมาชาวบ้านเข้าไปอาศัยอยู่ จึงได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นเกาะ พิทักษ์ และอีกหนึ่งตำนานคือ เมื่อ พ .ศ. 2432 เมื่อ 120 ปีมาแล้ว เริ่มแรกของตำนานคือ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีนโยบายให้มีการปราบโจร จึงได้มีโจรมา จากเกาะสมุย

หนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีพ่อปู่เดชเป็นคนแรกที่ได้ขึ้นมาบนเกาะ รอดพ้นคดีจึงได้นำครอบครัวมาอยู่ด้วย จากชื่อที่มาจากผีทักเนื่องมาจาก ตระกูลแก้วสถิตได้หนีมามามาที่เกาะเช่นกัน โดยมีผู้คนบนเกาะเรียกให้เข้ามาเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเข้ามาที่เกาะกลับ มีแต่ครอบครัวของปู่เดชเท่านั้นจึงเรียกเกาะนี้ว่าเกาะผีทัก และหากเมื่อมีพายุในทุครั้งชาวบ้านที่อยู่บริเวณเกาะพิทักษ์ก็就会被เรียกให้เข้ามาพักที่เกาะแห่งนี้จากเพียงไม่กี่คนกลายเป็นชุมชนขึ้น ต่อมาในปี 2464 เกาะผีทักประกาศให้เป็นหมู่บ้าน โดยมีนายบุญ เดชาฤทธิ์ เป็นลูกชายของพ่อปู่เดช ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านของเกาะผีทักคนแรก เมื่อประกาศเป็นหมู่บ้านจึงได้เรียกเกาะผีทัก เป็นเกาะพิทักษ์ เพื่อความเป็นสิริมงคลของผู้คนที่อยู่อาศัยในเกาะให้ได้รับการปกป้องรักษาให้รอดพ้นจากสิ่งร้าย จึงได้เรียกเกาะพิทักษ์ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

สภาพทั่วไปของชุมชน

บ้านเกาะพิทักษ์ตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ห่างจากอำเภอหลังสวน 18 กิโลเมตร จากท่าเรือข้ามฟาก ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 13 ไปถึงเกาะพิทักษ์มีระยะทางประมาณ 1,200 เมตร ใช้เวลาเดินทางเพียง 15 นาที การเดินทางมายังเกาะพิทักษ์สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก โดยนั่งเรือจากฝั่งประมาณ 15 นาที การเดินทางมายังเกาะพิทักษ์ การเดินทางมายังเกาะพิทักษ์ สมาชิกโฮมสเตย์ได้กล่าวว่า การเดินทางมายังเกาะพิทักษ์มีความสะดวกสบายเนื่องจากมีป้ายบอกสถานที่ ตลอดเส้นทาง การเดินทาง เช่น ป้ายบอกระยะทาง ป้ายบอกทิศทาง ป้ายสถานที่ต่างๆ ตลอดเส้นทางทางหลวงหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม ผ่านจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จนถึงสี่แยกบรูสมพร ตรงไปทางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ 40 กิโลเมตร จะพบป้ายสี่แยกทุ่งตะโกและป้ายบอกทางเข้าไปยังท่าเรือเกาะพิทักษ์ จากนั้นเลี้ยวซ้ายมายังมาทางปากน้ำทุ่งตะโกประมาณ 7 กิโลเมตร เจอสี่แยกให้เลี้ยวขวา ฝั่งตรงอีก 400 เมตร เจอสี่แยกให้ให้เลี้ยวซ้ายไป 5 กิโลเมตร จะถึงท่าเรือข้ามฟากไปยังเกาะพิทักษ์ ซึ่งจากเส้นทาง การเดินทาง มายังเกาะพิทักษ์ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทาง ได้ง่ายโดยไม่ลำบาก เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงจุดรับส่งเรือไปยังเกาะพิทักษ์บริเวณนี้จะมีลานจอดรถที่กว้างขวางสามารถจอดรถได้มากมายทั้งรถบัสปรับอากาศที่มาเป็นคณะและรถยนต์ส่วนตัว สำหรับลานจอดรถมีอัตราค่าบริการ ดังนี้ รถยนต์ราคา 50 บาทต่อคัน สามารถจอดได้ 20 คัน และรถจักรยานยนต์ราคา 20 บาทต่อคัน สามารถจอดได้ 50 คัน แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ได้ติดต่อจองที่พักโฮมสเตย์จะเตรียมเรือข้ามฟากรวมอยู่ในราคาโฮมสเตย์ ซึ่งเจ้าของโฮมสเตย์จะเตรียมเรือไว้บริการ ซึ่งเรือนั้นก็จะเป็นของชาวบ้านที่ไม่ได้ทำโฮมสเตย์ แต่มีเรือ แต่ ถ้าหากนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการนอนพักที่เกาะ สามารถนั่งเรือไปได้ในราคา 10 บาทต่อเที่ยวเท่านั้น หากเป็นช่วงเวลาน้ำ

ลดบริเวณนี้จะเป็นถนนทรายขาวซึ่งอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน สามารถเดินข้ามมายังเกาะได้เลย ใช้เวลาเพียง 15 นาที นักท่องเที่ยวสามารถ เดินมายังเกาะพร้อมกิจกรรมเดินเล่นชมทัศนียภาพที่สวยงามมากจนอดคิดไม่ได้ว่าหากมีการสร้างสะพานข้ามฝั่งไปยังเกาะพิทักษ์ นักท่องเที่ยวและชาวบ้านจะได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางมากกว่านี้แต่ที่สำคัญจะทำให้ชาวบ้านบางส่วนไม่มีงานทำ เช่น ชาวบ้านที่มีอาชีพรับเรือรับจ้างข้ามฝั่งไปยังเกาะพิทักษ์และอาจทำให้ความเจริญเข้ามาสู่เกาะพิทักษ์มากเกินไปจนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเหมือนชุมชนอื่น ๆ

ภาพ 2 แสดงที่ตั้งของเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ภาพ 3 แสดงป้ายบอกทิศทาง

นอกจากนี้เกาะพิทักษ์ในช่วงน้ำลง น้ำทะเลจะแห้งทำให้เกิดเป็นสันทรายขาว ที่เรียกว่า ถนนน้ำ จึงทำให้เกิดการจัดกิจกรรม “ประเพณีวิ่งแหวกทะเล” ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ได้รับการตอบรับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้าร่วมการแข่งขันวิ่ง ซึ่งจะมีการจัดการแข่งขันทุกปี ในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน อีกทั้งการเข้าร่วมรับประทานอาหารทะเลสดๆ โดยไม่คิดค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีความตื่นตาและน่าอัศจรรย์อีกอย่างหนึ่งที่ได้มาท่องเที่ยวยังเกาะพิทักษ์อีกอย่างหนึ่ง

เกาะพิทักษ์มีจุดเด่นที่น่าสนใจของทรัพยากรธรรมชาติ ที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เช่นทางด้านทิศตะวันออกมาชายหาดที่มีบรรยากาศที่เงียบสงบชายหาดยาว 450 เมตร ทิศเหนือมีจุดชมวิวระยะทาง 200 เมตร มีศาลาให้นั่งพักและชมวิวซึ่งสามารถมองเห็นวิวได้รอบเกาะ ในเดือนมกราคมนักท่องเที่ยวสามารถชมปลาโลมาสีชมพูได้ ซึ่งก็สร้างความตื่นตากับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ภาพ 4 แสดงสภาพพื้นที่เกาะพิทักษ์

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมง การทำ
อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ ชมกรรมวิธีเฝามะพร้าว นำส่งฝั่งเพื่อนำไปทำนํ้ามะพร้าว เพราะส่วนใหญ่พื้นที่
รอบเกาะพิทักษ์จะเป็นต้นมะพร้าว อีกทั้งร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเช่น ดำน้ำ ดูปะการังและ
หอยมือเสือ การปั่นไฟล่อปลาหมึก และการตกปลา แต่สิ่งที่สำคัญที่ทำให้ เกาะพิทักษ์มี
นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่นั่นก็คือ ความมีมิตรไมตรีของ ชาวบ้าน ทุกคนในชุมชน จะยิ้มต้อนรับ
นักท่องเที่ยว ให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ นักท่องเที่ยวจะรู้สึกถึงการอยู่บ้านตัวเอง บริเวณเกาะ
พิทักษ์มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม เช่น ที่พักซึ่งจะเป็น
บ้านเรือนของชาวบ้านมีลักษณะเป็นระเบียบยื่นออกนอกทะเล สามารถนอนฟังเสียงคลื่น เบบ่า มี
ลมพัดเย็นสบาย อากาศปลอดโปร่งเหมาะแก่การพักผ่อน อีกทั้งห้องน้ำที่สะอาด มุ้ง หมอน
น้ำประปา ร้านค้าหรือร้านขายของชำและสามารถรับสัญญาณโทรศัพท์ได้ทุกระบบ พร้อมทั้งมีการ
รักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวโดยอาสาสมัครพลเรือน จากความอุดมสมบูรณ์ของ
ทรัพยากรธรรมชาติจึงทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวเกาะพิทักษ์ทำให้เกิดการรวมตัว เป็น
สมาชิกต่างๆ เช่น สมาชิกโฮมสเตย์ สมาชิกกลางสัตว์น้ำ สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน โดยทุกคนใน ชุมชน
เกาะพิทักษ์จะมีส่วนร่วมในการบริหารและดูแลความเป็นไปของชุมชนด้วยตนเองทำให้ทราบว่า
ชุมชนมีศักยภาพเพียงใด การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านได้มีงานทำโดยมีอาชีพจากการท่องเที่ยวตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพิ่มความสามัคคีในชุมชนซึ่งเกิดการรวมตัวของกลุ่มยุวชนเกาะ
พิทักษ์ตามมาเน้นให้มีการรักบ้านเกิดไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้เยาวชนได้มีโครงการ ต่าง ๆ

เช่น โครงการ กำจัดขยะ มีการให้เยาวชนคิดค้นการกำจัดขยะ เนื่องจากชุมชนเกาะพิทักษ์ ตอนนี้อยู่ประสบปัญหาขยะที่มาจากนักท่องเที่ยวและขยะที่มาจากกาการพัฒนาชายฝั่งในทะเล โครงการทำป่า ปลูกบ่อเลี้ยงปลาบนเกาะพิทักษ์และป่าต้อนรับเข้าสู่เกาะพิทักษ์ โดยเยาวชนเกาะพิทักษ์จะมีการรวมกลุ่มกันหลังจากกลับมาจากโรงเรียนที่บ้านผู้ใหญ่ โดยมี ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการชาวบ้านเป็นส่วนที่ให้การช่วยเหลือ นอกจากนี้ชุมชนเกาะพิทักษ์ยังเคยได้รับรางวัลเกาะปลอดยาเสพติด จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติกระทรวงมหาดไทย

ภาพ 5 แสดงโครงการกำจัดขยะในชุมชนของเยาวชนเกาะพิทักษ์

วิถีชีวิตและอาชีพของคนในชุมชน

เกาะพิทักษ์เป็นเกาะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและอยู่ไม่ไกลจากฝั่งมากนัก การตั้งถิ่นฐานทำมาหากินของผู้คนจึงเกิดขึ้นบนเกาะเล็ก ๆ และได้สร้างสังคมบนพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิม จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชนเกาะพิทักษ์ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของบ้านเรือนที่มีการบ้านทุกหลังบนเกาะด้วยไม้ และมีลักษณะที่ยกพื้นสูงมีระเบียงด้านหน้ายื่นออกรับลมเย็น ๆ จึงทำให้บนเกาะพิทักษ์แทบไม่ได้ใช้พัดลม

ภาพ 6 แสดงลักษณะบ้านในชุมชนเกาะพิทักษ์

... เราอยู่กันอย่างเรียบง่าย ไม่มีเครื่องปรับอากาศ พัดลมก็มีเพียงตัวเดียว เพราะทุกคนนอนด้วยกัน มีเรือจอดไว้ใกล้บ้าน เหมือนในเมืองเขามือรถยนต์จอดไว้ข้างบ้าน แต่เรามีเรือ... (สมพร รัตนราช, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

บนเกาะพิทักษ์มีเพียงบ้านของชาวบ้าน ไม่มีวัด โรงเรียน หรือสถานที่ราชการ จึงทำให้ต้องเดินทางโดยเรือเพื่อเข้าไปยังอำเภอ ซึ่งก็ไกลจากเกาะพิทักษ์ไม่มากนัก หากเป็นหน้ามรสุมทำให้มีลมพัดและมีคลื่นแรงเกิดพายุ การเดินทางของชาวบ้านไม่อาจทำได้ ผู้ใหญ่บ้านจะประกาศให้ทุกคนขึ้นฝั่งไปอยู่กับญาติก่อนที่ฝั่งก่อน เมื่อลมสงบก็ค่อยกลับมา การใช้ชีวิตของชาวบ้านจะแสดงถึงความเรียบง่ายทั้งด้านความเป็นอยู่และการกิน โดยการทำอาหารในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มกันในตอนเย็นเพื่อนำอาหาร เช่น ปลาที่ไม่ต้องซื้อเนื่องจากทุกบ้านนั้นส่วนใหญ่ทำการประมง ผักก็มีการปลูกเอาไว้กินเอง มารวมกันและทำกา รปรุงอาหารที่บ้านของผู้ใหญ่ เสร็จแล้วก็แยกย้ายเอากลับไปกินที่บ้าน

ความเป็นอยู่ของชาวบ้านเกาะพิทักษ์มีความเรียบง่ายบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง อยู่กันอย่างแบบพี่น้อง พี่พวาศาศัยซึ่งกันและกัน จะเห็นได้จากการทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน โดยไม่ต้องซื้อ การร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างพร้อมเพียงกัน เช่น การร่วมกิจกรรมปล่อยปลา ปลูกต้นไม้เืองทางรอบเกาะร่วมกัน และในหน้าที่ลมมรสุมพัดผ่านไป แล้ว บน เกาะจะเต็มไปด้วย

ขยะเป็นจำนวนมากซึ่งขยะนี้มาจากกระแสน้ำและพัดเข้ายังเกาะ ทำให้ในทุก ๆ ปี ชาวบ้านจะต้องทำความสะอาดเกาะกัน ซึ่งทุกคนในเกาะจะนัดกันว่าวันไหนจะเป็นวันทำความสะอาดเกาะ โดยจะทำกันตั้งแต่เช้า จนเย็น ส่วนชาวบ้านที่ไม่สามารถไปได้เนื่องจากเจ็บป่วยหรืออายุมากแล้ว ก็จะทำอาหารที่บ้านผู้ใหญ่เพื่อขอให้ทุกคนกลับมารับประทานอาหารร่วมกัน

...ในหน้ามรสุมทุกคนก็จะช่วยกันเก็บขยะรอบเกาะไปกันตั้งแต่เช้า ขยะมีเยอะมาก บางครั้งเก็บวันเดียวไม่หมด ต้องนัดกันอีกวัน บางครั้งก็เหนื่อยเพราะเก็บอย่างไรก็ไม่หมด เป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้สักที แต่เราก็ต้องช่วยกัน เพราะเกาะเป็นเหมือนบริเวณบ้านของเรา ต้องช่วยกัน... (สมวาสนา ทิพย์แสง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

...ตอนนี้อายุไม่ได้ไปเก็บขยะรอบเกาะ เพราะอายุมาก เดินเป็นเวลานาน ๆ แล้วเจ็บหัวเข่า แต่ก็ให้ลูกสาวไปแทน ตอนเย็นปากก็จะไปนั่งทำกับข้าวให้ทุกคนกินที่บ้านผู้ใหญ่บ้านแกงเป็นหม้อ ๆ ครั้งละเยอะ ๆ เพื่อจะได้พอกับทุกคน นั่งกินด้วยกัน พูดคุยกัน เสรีจก็จะแยกย้ายกันกลับบ้าน... (สมพร รัตนราช, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

นอกจากนี้ สิ่งที่น่าจะเป็นเรื่อง น่าสนใจ คือ บ้านทุกหลังบนเกาะพิทักษ์นี้ไม่มีกุญแจสำหรับล็อคประตูบ้าน บ้านทุกหลังจะมีการเปิดประตูไว้อยู่ตลอดเวลา โดยที่ไม่ได้เป็นกฎของของชุมชน แต่เป็นการปฏิบัติกันมานานโดยที่ทุกคนรู้สึกไว้ใจกันและกัน จากการทำผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ชาวบ้าน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้ทราบว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่เคยมีโจรหรือมีของหายแม้แต่ครั้งเดียว การดำรงชีวิตของชาวบ้านในเกาะพิทักษ์นั้นจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยมีโครงการของชุมชนนั้นล้วนแล้วแต่เป็นโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการปลูกป่าชายเลน โครงการปลูกสมุนไพรเพื่อการเรียนรู้ โดยจะให้ให้นักท่องเที่ยวมาร่วมกันปลูกพร้อมกับชาวบ้าน โดยต้นไม้เหล่านั้น จะมีชื่อของเจ้าของที่ปลูก ส่งเสริมทำให้เกิดการท่องเที่ยวร่วมกัน อีกทั้งโครงการทำจุลินทรีย์บอด เพื่อนำไปทิ้งลงในน้ำทะเล ใช้ในการปรับสภาพน้ำทะเลให้ใสสะอาด และมีการปลูกป่าโกงกางบริเวณป่าชายเลน เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่ทะเล โครงการเหล่านี้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในเกาะพิทักษ์ โดยทุกคนนั้นล้วนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติด้วยตนเอง ไม่ได้มาจากการชักชวนจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ปัจจุบันชุมชนเกาะพิทักษ์ยังเป็นศูนย์กลางของการอนุรักษ์หอยมือเสือและปะการังต่าง ๆ ดังนั้นเกาะพิทักษ์จึงเหมาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างดี เพราะชาวชุมชนเกาะ

พื้ทักษัมีควมต้งใจร่วมกันที่จะอนุรักษ์พื้ทักษัธรรมชาตให้สวย งามจนถึงร่นดูกรุ่นหลานสืบต่อไป จากการที่ชุมชนเกาะพื้ทักษั เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนควมพอเพียง และค่านึงถึงสิ่งแวดล้อมจึงได้รับ คัดเลือกให้เป็นชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ชุมพร

ภาพ 7 แสดงโครงการปล่อยพันธุ์ปลาลงสู่น้ำทะเล

ภาพ 8 แสดงป้ายชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเกาะพื้ทักษั

ประชาชนในเกาะพิทักษ์มีหลายอาชีพ เช่น ประมงชายฝั่ง ทำสวนมะพร้าว ยางพารา อาชีพค้าขาย จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยพบว่า อาชีพที่คนอายุตั้งแต่ 30 ปีจะประกอบอาชีพ ประมง และทำสวนมะพร้าว คนที่อายุประมาณ 25 - 30 ปี จะประกอบอาชีพค้าขายแต่ส่วนใหญ่ ของชุมชนจะประกอบอาชีพหลักคือทำประมง ออกจับปลา จับปู ปลาหมึก หอย เป็นต้น โดยใช้ เครื่องจับปลาแบบดั้งเดิมคือ อวน และลอบ เมื่อได้จะ นำไปขายบนฝั่งทุกวันตอนเช้าแต่ในปัจจุบัน เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามายังเกาะพิทักษ์ก็สามารถขายให้กับบ้านที่ทำโฮมสเตย์ เพื่อทำอาหารให้กับ นักท่องเที่ยว บ้างก็ขายให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเอากลับบ้าน ทำให้ต้นทุนลดลงไปได้เยอะ เพราะไม่ต้องขับเรือออกไปขาย และยังได้ราคาดีอีกด้วย โดยเรือที่ขับออกไปจะเป็นเรือเล็กไม่ใหญ่ มาก ซึ่งก็มีประจำกันทุกครัวเรือน

...ออกไปหาปลาตั้งแต่ตีหนึ่ง กลับมาเช้ามืด ก็เอามาขายให้กับบ้านที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก ลดน้ำมันไปได้เยอะ ได้ราคาดีกว่าด้วย และยังได้กลับมาอนพักที่บ้านเร็วกว่าเมื่อก่อนนี้... (สุวินิตร พรมสงค์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

...ขายให้กับนักท่องเที่ยวได้ราคาดีกว่าออกไปขายที่ฝั่ง บางครั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ให้ราคามากกว่าที่เราออกไปเสียอีก เขาให้เห ตุผลว่าอาหารทะเลสดมากๆ และอร่อย จึงให้เป็นค่าเหนื่อยบ้าง... (นพมาศ ช่วยอุดม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

ภาพ 9 แสดงอาชีพประมงพื้นบ้านของคนเกาะพิทักษ์

ภาพ 10 แสดงการใช้ฉนวนในการทำประมงพื้นบ้าน

ในปัจจุบันนอกจากอาชีพประมงที่เป็นอาชีพหลักของชาวบ้านแล้ว อาชีพจากการท่องเที่ยวยังทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมโดยเฉพาะแม่บ้านที่โดยปกติจะอยู่บ้านเลี้ยงลูก เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาจึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มของแม่บ้าน คือกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล โดยมีสมาชิกทั้งหมด 20 คน ร่วมกันนำอาหารทะเลที่ได้มานำมาแปรรูปต่าง ๆ เพื่อเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับไป เช่น ปลาหมึกแห้ง ปลาเค็ม กุ้งแห้ง กะปิ ซึ่งได้รับความนิยมจากการซื้อเป็นของฝากเพราะมีกลิ่นหอมของ กุ้งเคียว มีการชดน้ำที่สะอาด นอกจากแม่บ้านจะขายบนเกาะพิทักษ์แล้วยังนำไปขายตามจุดต่างๆ ในอำเภอหลังสวนอีกด้วย นอกจากนี้จะแปรรูปอาหารทะเลเพื่อขายแล้ว ยังมีการทำสินค้าที่ระลึกและของใช้ในครัวเรือน เช่น สินค้าตกแต่งบ้านที่ทำมาจากเปลือกหอย ผลิตภัณฑ์เทียนเจลสวยงาม แชมพู สบู่ น้ำยาล้างจานโดยใช้สปีปะรดล้างสะอาดแล้วต้ม เสร็จแล้วนำมากรองน้ำ ผสมเกลือ และ N70 ตามสูตร เเท่านี้ก็ได้น้ำยาล้างจานที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เสื้อยืดสกรีนลายเกาะพิทักษ์ ซึ่งเป็นเสื้อที่นักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาจะซื้อใส่กันทุกคน เพื่อเป็นของที่ระลึกว่าครั้งหนึ่งเคยมาเที่ยวเกาะพิทักษ์

ในปัจจุบันมีโครงการส่งเสริมอาชีพในชุมชนโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ส่งเสริม ให้สถานศึกษาและหน่วยงานเข้ามาแนะนำอาชีพ เช่น มีการแนะนำและสอนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ มีหน่วยงานเข้ามาอบรมเรื่องการจัดการโฮมสเตย์ที่ถูกต้อง การฝึกอบรมทำน้ำยาล้างจาน แชมพู สบู่เพื่อขายในชุมชน

การปกครอง

ชุมชนเกาะพิทักษ์เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ที่ หมู่ 14 ตำบลบางน้ำจืด ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ใหญ่อำพล ธานีครุฑ และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด มีหน้าที่ดูแลด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน การซ่อมแซมบ้านเรือนในกรณี กัดพายุ น้ำประปา เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคืองานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวของเกาะพิทักษ์ โดยยึดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดที่ผ่านมา ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเกาะพิทักษ์ มีดังนี้

- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
- จัดตั้งงบประมาณและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ในการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค พร้อมทั้งอ่างเก็บน้ำ
- ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมการวิ่งแหวกทะเลสู่เกาะพิทักษ์
- จัดทำป้ายบอกทางแบบมาตรฐาน เพื่อติดตั้งป้ายตามจุดทางเลี้ยว จุดตัดของถนน ที่เข้าสู่เกาะพิทักษ์
- ปรับปรุงถนนเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเกาะพิทักษ์ให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านมีความปลอดภัย

จากที่กล่าว ข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดเสมือนกับเป็นตัวกลางที่คอยประสานงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและชาวบ้านในชุมชนเกาะพิทักษ์

ประเพณีและพิธีกรรมของชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเกือบทั้งหมด ประเพณีและพิธีกรรมส่วนใหญ่จะคล้ายชาวพุทธทั่วไป มีการตักบาตร ทำบุญ ในวันสำคัญของทางพุทธศาสนา เช่นวันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา ประชาชนในเกาะพิทักษ์ก็จะนั่งเรือข้ามฝากมายังฝั่งเพื่อเดินทางไปวัด ในตำบลบางน้ำจืดนั้นมีวัดทั้งหมด 3 แห่ง คือ วัดชลธีนิมิต วัดน้ำลอด วัดทองโช สำนักสงฆ์ 1 แห่ง คือ สำนักสงฆ์เขาไทรทอง และ ที่พักสงฆ์ 1 แห่ง คือ ที่พักสงฆ์ถ้ำเขาน้อย ในการไปวัดในแต่ละครั้งของชาวบ้านส่วนใหญ่จะพึงธรรมก่อนที่จะกลับบ้าน และมีบ้างที่รีบกลับไปทำงาน นอกจากนี้เกาะพิทักษ์ยังเป็นชุมชนที่มีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชน เช่น ประเพณีสวดกลางบ้าน ซึ่งจะจัดในเดือนสิงหาคมของทุกปี โดยทุกคนในชุมชนจะทำอาหารร่วมกันและจะนั่งเรือข้ามฝั่งไปวัดเพื่อทำบุญตักบาตร ประเพณีวันสงกรานต์ งานผู้สูงอายุ ในเดือนเมษายน ซึ่งจะเป็นวันรวมญาติของทุกคน มีการรดน้ำดำหัว แล่นสาดน้ำ ปะแป้ง ในวันที่ชาวบ้านจะมีการรวมตัวกันที่บ้านผู้ใหญ่ซึ่งจะ

ทำอาหารและร่วมสังสรรค์กัน ประเพณีรับ ส่ง ตายาย จะเป็นการทำอาหาร คาว หวาน อาหารที่ชาวบ้านทำไปวัดเป็นอาหารที่มีความหลากหลายเป็นวัตถุดิบที่หาได้จากชุมชนและเป็นฝีมือของแม่บ้านแต่ละครัวเรือน เช่น น้ำพริก ปลาหู ไข่ทอด ต้มส้มปลากระบอกผักสด แกงส้มผักรวม ผัดหมูสะตอ ห่อหมกใบเหลียง ส่วนของหวานจะเป็น ลอดช่องน้ำกะทิ กล้วยบวชชีและผลไม้ตามฤดูกาล เป็นประเพณีที่จะทำเป็นทุกปีเพื่อไปทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งจะทำกันในเดือนกันยายน หลังจากที่ทำบุญจะมีการรับประทานอาหารร่วมกัน โดยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันรวมทั้งมีกิจกรรมงานประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานกว่า 50 ปี คือ ประเพณีสวดหาดลอยแพ มีการจัดในเดือนสิงหาคมของทุกปี เมื่อถึงวันงานชาวบ้านจะร่วมกันทำแพซึ่งแพนั้นจะมีหลังคา เสร็จแล้ว ในเวลาตอนเย็นจะมีการนิมนต์พระนั่งเรือเข้ามายังเกาะเพื่อทำพิธีสวดภาณยักษ์ การทำพิธีนี้ชาวบ้านในชุมชน จะต้องนำแป้งมาปั้นเป็นตัวตุ๊กตาเพื่อนำไปใส่ กล่องหรือตะกร้า ของแต่ละครอบครัวที่เตรียมมา จากนั้น ใส่ดอกไม้ธูปเทียน อาหาร น้ำดื่ม พริก ข้าวสาร กระเทียม หัวหอม อีกทั้งมีการตัดเล็บ ตัดผม ใส่ลงไปในกล่องเพื่อไว้ในแพ โดยการทำพิธีนั้นจะมีผู้อาวุโสของเกาะพิทักษ์เป็นผู้ทำพิธี จากนั้นผู้ชายในหมู่บ้านจะยกแพขึ้นเรือเพื่อนำไปลอยที่กลางทะเล การทำพิธีสวดหาดลอยแพนั้นเป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ ขับไล่สิ่งชั่วร้ายออกไปจากเกาะพิทักษ์ อีกทั้งเป็นการขอขมากับทะเลด้วย

... การทำบุญประเพณีสวดหาดลอยแพ ของเกาะพิทักษ์ น่าจะมีมานานแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยปี ก่อนที่พีจะเกิดเสียอีก ชาวบ้านปฏิบัติอย่างนี้มาชั่วอายุคน ผมก็ทำมาตั้งแต่เด็ก ๆ โดยที่ทุกคนจะปั้นตุ๊กตาที่ทำมาจากแป้ง แล้วใส่พริก ข้าวสาร หอมแดง กระเทียม น้ำดื่ม เป็นต้น ในทุก ๆ ปีทุกคนก็จะได้ทำบุญสะเดาะเคราะห์ เพื่อให้สิ่งชั่วร้ายออกไปจากเกาะ... (อำพล ธานีครุฑ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

...เมื่อถึงวันงานสวดหาดลอยแพ หรืองานประเพณีอื่น ๆ ที่ส่งเสริมในการรักษาประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ประเพณีสวดกลางบ้าน วันสงกรานต์ วันรับ ส่งตายาย เป็นต้น ทุกคนในชุมชนเหมือนรู้ว่าตัวเองนั้นจะต้องทำอะไร แล้วก็ทำสุดความสามารถ ทุกคนจะช่วยกัน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการจัดงานในลักษณะรักษาประเพณีท้องถิ่นของเกาะพิทักษ์ขึ้นทุกปี... (อรอนงค์ เย็นบางสะพาน, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

ภาพ 11 แสดงพิธีสวดหาดลอยแพ

ภาพ 12 แสดงตุ๊กตาและสิ่งของที่ใช้ในพิธีสวดหาดลอยแพ

นอกจากนี้ชุมชนเกาะพิทักษ์ยังมีศาลพ่อตาเกาะพิทักษ์อันเป็นที่เคารพของชาวบ้าน เกาะพิทักษ์เพราะก่อนที่ชาวประมงจะออกหาปลา มักจะมาไหว้และบนบานศาลกล่าวและเมื่อกลับมาปลอดภัยก็มีการแก้บน จุดประทัด ถวายอาหาร เป็นต้น ซึ่งก็เป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล

ภาพ 13 แสดงศาลเจ้าพ่อเกาะพิทักษ์

นอกจากนี้ชุมชนเกาะพิทักษ์จะมีประเพณีและพิธีกรรมที่สอดคล้องกับพุทธศาสนาแล้ว เกาะยังมีประเพณีที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ดีให้กับเกาะพิทักษ์ ให้มีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น โดยในช่วงน้ำลง น้ำทะเลจะแห้งอยู่ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายนจึงทำให้มีการจัดกิจกรรม ประเพณีวิ่งแหวกทะเล ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญเนื่องจากเป็นงานไหว้ขอขอบคุณทะเล พร้อมกับปล่อยสัตว์น้ำลงสู่ทะเล โดยกำหนดจัดงานขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ของทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวมีความตื่นเต้น ความแปลกตาและน่าอัศจรรย์ในถนนที่เชื่อมระหว่างฝั่งมาถึงเกาะพิทักษ์ ชาวบ้านเรียกกันว่า ถนนทรายซึ่งเป็นลักษณะถนนที่ทอดยาว ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเพณีที่ได้มาท่องเที่ยวยังเกาะพิทักษ์แล้วนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ โดยประเพณีวิ่งแหวกทะเล จะจัดกิจกรรมวิ่งแข่งขันกันบนถนนทราย มีระยะทาง 14 กิโลเมตร โดยได้รับความสนใจจากชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี

ภาพ 14 แสดงประเพณีวิ่งแหวกทะเล

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะพิทักษ์

แหล่งท่องเที่ยวเกาะพิทักษ์เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีกิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมีมากมายหลายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเล่นน้ำทะเล ดำน้ำตื้น ชมแหล่งอนุรักษ์ปะการังหอยมือเสือและปลิงทะเล บริเวณเกาะครามซึ่งอยู่ไม่ไกลจากเกาะพิทักษ์ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 4 กิโลเมตร กิจกรรมนั่งเรือชมทัศนียภาพรอบเกาะพิทักษ์พร้อมกิจกรรมทิ้งลูกบอลจุลินทรีย์ กิจกรรมตกปลา จับปลาหมึกและไคร้หมึกของชาวประมงในเวลากลางคืนที่ต้องใช้แสงไฟจากหลอดไฟ เพื่อล่อให้ปลาหมึกเข้ามาเล่นแสงไฟ กิจกรรมพายเรือคายัค ชมทัศนียภาพของเกาะพิทักษ์ กิจกรรมดูปลาโลมาเผือกหรือปลาโลมาสีชมพู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและความโชคดีของนักท่องเที่ยว กิจกรรมเดินชมธรรมชาติรอบเกาะพิทักษ์และกิจกรรมปั่นจักรยานรอบเกาะเพื่อบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่ได้เข้าท่องเที่ยวยังสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปสัตว์น้ำทะเลของชาวประมงที่จับมาได้ เช่น กะปิ ปลาเค็มตากแห้ง ปลาทุ้มเค็ม ปลาหมึกตากแห้ง ปลาเค็มตากแห้ง ปลาเค็มฝงทราย คือ การนำ ปลาทะเลสด ๆ ที่ไม่ผ่านการดองน้ำแข็งโดยล้างให้สะอาดผสมกับเกลือและหอมหุ้มด้วยถุงพลาสติกอย่างดีด้วยเชือก

ปอหรือยางวง จากนั้นทำการขูดหลุมทรายลึกประมาณ 60 – 70 เซนติเมตร แล้วนำปลาที่เราหุ้มด้วยถุงพลาสติกเรียบร้อยแล้วลงฝังในหลุมที่ขูดแล้วเอาทรายกลบให้ท่วมตัวปลา สำหรับระยะเวลาในการฝังประมาณ 15 วัน จากนั้นเมื่อครบ 15 วันให้นำปลาออกมาจากหลุมแล้วแกะพลาสติกที่ห่อไปล้างน้ำสะอาดและนำไปตากแดด ในลักษณะห้อยหัวให้แห้งสนิท จากนั้นสามารถนำไปทอดรับประทานได้เลย ซึ่งการแปรรูปสัตว์น้ำขึ้นอยู่กับวัตถุดิบที่นำมาได้ในเวลานั้น

... อาหารแปรรูปทะเล ที่กลุ่มทำกันบ่อย ๆ ก็มี กะปิ ปลาเค็ม ปูหวาน ปลาหมึกตากแห้ง แต่บางครั้งนักท่องเที่ยวมา ตั้งใจจะซื้อปลาหมึกแห้งแต่ไม่มี เพราะตอนนั้นมันไม่ค่อยมีปลาหมึก ออกไปแล้วมันไม่ได้ ลมมันจัด ก็จะไม่ทำ เราอยากทำแล้วทิ้งไว้ไม่นาน เพราะมันยังมีกลิ่นหอมอยู่ ถ้าทำไว้ขายแล้วทิ้งไว้นาน จะไม่หอมแล้วมันจะขึ้นรา เพราะเราไม่ใส่สารกันบูด กันรา เราอยากให้ทุกคนได้กินของที่ดีและสด ... (พร ธาณีครุฑ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

ภาพ 15 แสดงการแปรรูปปลาเค็มแบบดั้งเดิม

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้แบ่งกิจกรรมในเกาะพิทักษ์ไว้ 4 ประเภท คือ กิจกรรมพายเรือคายัคและเล่นน้ำทะเลบริเวณเกาะพิทักษ์ กิจกรรมตกปลาและไต่รหมีก กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวเล และกิจกรรมท่องเที่ยวเดินชมธรรมชาติรอบเกาะพิทักษ์

1. กิจกรรมพายเรือคายัคและเล่นน้ำบริเวณเกาะพิทักษ์

เกาะพิทักษ์มีกิจกรรมพายเรือคายัคและเล่นน้ำ ชมทัศนียภาพของเกาะพิทักษ์เป็นกิจกรรมสบาย ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมในยามบ่าย แสงแดดกระทบลงสู่ทะเล จนสามารถเห็นพื้นทราย มีความสวยงามด้วยธรรมชาติที่อยู่รอบข้างที่สมบูรณ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวเมื่อได้เข้าไปท่องเที่ยวสามารถติดต่อกับบ้านที่ทำโฮมสเตย์ เพราะแต่ละหลังจะมีเรือคายัคประมาณ 2-3 ลำ หากนักท่องเที่ยวต้องการใช้บริการ ชาวบ้านจะคิดค่าเช่าเรือคายัคโดยคิดค่าบริการลำละ 50 บาท ต่อชั่วโมง โดยเรือคายัคจะทำด้วยวัสดุเบา โดยผู้พายเรือจะนั่งอยู่บนที่นั่ง ซึ่งมีเบาะบาง ๆ รองรับ นักท่องเที่ยวสามารถพายคนเดียว หรือ สองคนก็ได้ หรือจะไปดำน้ำตื้น ชมแหล่งทรัพยากรทางทะเลที่สวยงาม เช่น ปะการัง หอยมือเสือและปลิงทะเล บริเวณรอบเกาะครามซึ่งอยู่ไม่ไกลออกไปจากเกาะพิทักษ์ได้ คิดค่าบริการขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวจำนวน 12 - 15 คนต่อเรือหนึ่งลำ คิดค่าบริการ 700 บาทต่อเรือหนึ่งลำ หรือนักท่องเที่ยวจำนวน 18 - 20 คนต่อเรือหนึ่งลำ คิดค่าบริการ 1,000 บาทต่อเรือหนึ่งลำ

ภาพ 16 แสดงกิจกรรมดำน้ำชมปะการัง

ทั้งนี้การทำกิจกรรมพายเรือคายัค เล่นน้ำ และดำน้ำ จะมี ข้อปฏิบัติว่าถ้าไม่สวมเสื้อชูชีพ จะไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเล่นน้ำ เพราะเป็นการรักษาความปลอดภัยให้กับตัวนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีอุปกรณ์ดำน้ำให้เช่าในราคาชุดละ 50 บาท ในขณะที่นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนแล้ว ทางชุมชนมีนโยบายที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้ มีความรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

โดยการให้ความรู้และอธิบายในส่วนของเกาะพิทักษ์ เช่น ประวัติความเป็นมาของเกาะพิทักษ์ เล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยทางชาวบ้านจะให้ นักท่องเที่ยวได้ปั่นดินที่ผสมจุลินทรีย์เป็นก้อนกลม ๆ คล้ายลูกบอล เพื่อนำมาทิ้งในขณะนั่งเรือชมความงามของธรรมชาติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้น้ำทะเลใสสะอาด

2. กิจกรรมตกปลาและไต่หมี

เกาะพิทักษ์เป็นเกาะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเล เนื่องจากชุมชนเกาะพิทักษ์มีการรณรงค์ให้ชาวบ้านในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะกับสัตว์น้ำ เนื่องจาก อาชีพหลักของคนบนเกาะคือการทำอาชีพประมง จึงต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรทางทะเล ในการดำรงชีวิตและเลี้ยงครอบครัว ชุมชนจึงรู้จักใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างรู้ค่า ไม่ทำลาย การใช้เครื่องมือที่ดั้งเดิมเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยรักษาความสมดุลทางธรรมชาติไม่ให้หมดไป อีกทั้งชุมชนเกาะพิทักษ์มีการปล่อยพันธุ์ปลาที่ได้รับมาจากกรมประมงอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตามการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลของชุมชนเกาะพิทักษ์ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะเข้ามาศึกษาและสัมผัสกับชีวิตชาวประมง จึงเกิดกิจกรรมตกปลาและไต่หมีเกิดขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินกับการตกปลาและไต่หมี พร้อมเรียนรู้การใช้เครื่องมือการทำมาหากินของชาวประมง โดยการไปในแต่ละครั้งที่มีมัคคุเทศก์ชาวประมงไปด้วย 1 - 2 คน ต่อนักท่องเที่ยว 12 - 15 คนต่อเรือหนึ่งลำ คิดค่าบริการ 700 บาทต่อเรือหนึ่งลำ หรือจำนวนนักท่องเที่ยว 20 - 22 คนต่อเรือหนึ่งลำ คิดค่าบริการ 1,000 บาทต่อเรือหนึ่งลำ การเดินทางนั้นจะเริ่มในเวลากลางคืนประมาณ 19.00 น. และจะกลับมาถึงที่พักประมาณ 22.00 น. หรือแล้วแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อนเรือจะออกเดินทาง มัคคุเทศก์ชาวประมงก็จะให้นักท่องเที่ยวได้สวมเสื้อชูชีพก่อนทุกคน โดยจะมีการเดินตรวจนักท่องเที่ยวด้วย ทั้งนี้เนื่อง จากเป็นเวลากลางคืน และเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดินทางมัคคุเทศก์ชาวประมงก็จะอธิบายถึงการตกปลา การไต่หมี การใช้อุปกรณ์ต่าง ซึ่งบนเรือมีอุปกรณ์การตกปลาไว้ให้นักท่องเที่ยวไว้สำหรับตกปลา และข้อควรปฏิบัติขณะทำกิจกรรม โดยมีข้อปฏิบัติที่สำคัญคือ ห้ามก่อเตาปิ้งย่างบนเรือ เพราะอาจทำให้เกิดไฟไหม้เรือได้ ดังนั้นเมื่อได้ปลาหรือปลาหมึก นักท่องเที่ยวสามารถบอกเจ้ากับเจ้าของโฮมสเตย์ได้เมื่อกลับไปถึงที่พัก การตกไต่หมีอุปกรณ์ที่ใช้คือโยติกาหรือเบ็ดที่มีลักษณะเป็นตัวกุ่ม ด้านบนจะเป็นเบ็ดครอบปากกุ่ม ลักษณะ โยติกาที่ดีจะต้องมีสีลันที่ดูขนาด เช่น สีเขียว สีชมพู สีเหลือง สีแดง สีฟ้า เป็นต้น เพื่อจะได้สะท้อนแสงในน้ำและล่อ

ปลาหมึกให้เข้ามา ก่อนการโยนโยติการลงน้ำ จะต้องเปิดไฟให้สว่างลักษณะหลอดไฟนีออนสีเขียวหรือสีขาว หลังจากนั้นโยนโยติกลางในน้ำโดยให้ห่างจากพื้นประมาณหนึ่งช่วงแขนอย่าให้โยติการอยู่ติดพื้น จากนั้นนักท่องเที่ยวก็กระตุกโยติกาขึ้น - ลง เป็นระยะ ๆ เมื่อรู้สึกว่ายโยติการกระตุกแรงและหนักก็ลองยกขึ้นมาดูว่าปลาหมึกติดาโยติการแล้วหรือยังถ้ายังก็ให้ทิ้งโยติกลางไปใหม่ แต่ถ้าปลาหมึกติดโยติการแล้วให้นำขึ้นมาและควรวร ะวังเพราะว่าปลาหมึกจะพ่นน้ำหมึกสีดำจากตัวหมึกออกมาเพื่อป้องกันตัวตามสัญชาตญาณของปลาหมึก จากนั้นก็นำไปใส่ในภาชนะที่เตรียมไว้

กิจกรรมดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง ได้มีประสบการณ์แปลกใหม่ที่ไม่เคยทำที่ไหน จึงทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและมีการบอกต่อกันทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยว

... การออกเรือไป ตกหมึกที่ติดอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนเวลาในการออกเรือประมาณ 19. 00 น.ถึง 22.00 น. ซึ่งการตกปลาหมึกมีอุปกรณ์ในการตกคือ โยติกาหรือเบ็ดตกปลาหมึกก่อนที่จะโยนโยติกลางไป ต้องเปิดไฟที่เรือให้สว่างก่อน ประมาณ 15 นาทีเพื่อให้ปลาหมึกเล่นไฟแล้วโยนโยติการลงไป โดยไม่ต้องใช้เหยื่อ และโยติการควรรห่างจากพื้นประมาณหนึ่งช่วงแขน แล้วกระตุกโยติกาขึ้นลง เมื่อมีปลาหมึกโยติการจะหนักกว่าเดิมและกระตุกเอง... (สมพร รัตนราช, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

ภาพ 17 แสดงโยติกาตกปลาหมึก

...กิจกรรมการออกไปตกปลาไคร์หมึก จากการนำนักท่องเที่ยว แต่ละกลุ่มที่เราพาไปจะ ออกอาการตื่นเต้นอยู่ตลอดเวลาที่ได้เห็นว่าใครตกได้บ้าง และใครตกไม่ได้เลย ผมยัง ได้รับเสียงปรบมือแทบทุกครั้งที่ได้ปลาหมึกได้ ... (สุวินิตร์ พรมสงค์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

3. กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน

ชุมชนเกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ความเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิม ของชุมชนชาวประมงในสมัยก่อน ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเที่ยวชมและพักผ่อนอยู่ อย่างสม่ำเสมอ จากการที่เกาะพิทักษ์มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ ทั้งทรัพยากรทางบกและ ทรัพยากรทางน้ำ การคมนาคมที่ใช้เรือในการเดินทางสัญจร ชาวบ้านจึงมีอาชีพรับจ้างรับ – ส่ง นักท่องเที่ยวข้ามฝั่ง ขนาดของเรือเป็นชนิดไม่ใหญ่ มากไม่มีเทคโนโลยีมากมาย เครื่องมือหรือ อุปกรณ์การทำประมงเป็นแบบดั้งเดิมตามที่เคยเรียนรู้จากบรรพบุรุษ และที่สำคัญสิ่งที่ดึงดูด นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำและมีการบอกต่อ ๆ กันไปคือความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ มีอัธยาศัยที่ดีของชุมชน ที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและนำไปบอกต่อและเป็น ที่ประทับใจจนกลับมาเที่ยวซ้ำ หลาย ๆ ครั้ง ทำให้นอกจากมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ชาวต่างชาติแล้ว ยังมีนักวิชาการเข้าไปศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน อาจารย์ นักศึกษา จาก สถาบันต่าง ๆ เข้ามาศึกษาในพื้นที่เกาะพิ ทักษ์ รวมทั้งต้องการพักผ่อนสัมผัสวิถีชีวิตหลบหนี ความวุ่นวาย การทำงานที่ต้องแข่งขันของสังคมเมือง จากการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ต้องการ พักผ่อน ทำให้ชุมชนได้เตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นการจัดที่พักเป็นโฮมสเตย์เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้อยู่ร่วมกับชาวบ้าน ได้เรียนรู้วิถีชีวิต การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การทำอาหารที่มีการแบ่งปัน ใครมีอะไรก็นำมาแลกกัน โดยไม่ได้คิดถึงมูลค่าของที่ต้องแลก ใคร ชาติอะไร สามารถไปเอาอีกบ้านหนึ่งได้ ในขณะที่อาหารที่ทำนั้นแทบไม่ได้ซื้อเลย วัตถุดิบที่ใช้ล้วน เป็นวัตถุดิบที่หาได้จากที่เกาะพิทักษ์ เช่น ปลาทุที่จับมา กะปิที่นำกุ้งเคยมาทำ ผักสวนครัวที่ปลูก เองข้างบ้าน เป็นต้น นักท่องเที่ยวจะเห็นความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายโดยไม่ต้องใช้เงินเป็นส่วน สำคัญ สามารถนำไปเป็นข้อคิดในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถเรียนรู้ ภาษาท้องถิ่น ที่เป็นภาษาใต้ มีการพูดคุยด้วยรอยยิ้มเสมอ การแต่งกายที่ไม่หวือหวา เรียบง่าย ส่วนใหญ่ผู้ชาย จะใส่กางเกงขาก้วยหรือกางเกงจิ้น เสื้อจะเป็นเสื้อยืดแขนยาว ผ้าบางไม่หนาจนเกินไป เพราะ จะต้องอยู่กลางแจ้งบ่อย ๆ

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเกาะพิทักษ์สามารถ เรียนรู้และศึกษาจากผู้รู้ของชุมชน หากนักท่องเที่ยวอยากเรียนรู้เรื่องใดสามารถบอกเจ้าของบ้านโฮมสเตย์ได้ ชาวบ้านจะพาไปเรียนรู้กับนักปราชญ์ชาวบ้านของชุมชนเกาะพิทักษ์ เช่น นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้การทำลอบจับปลาหมึก โดยการทำโครงของลอบก่อนเมื่อเรียบร้อย แล้วจะนำทางเบี่ยงที่มาจากต้นเบี่ยงในป่าชายเลน ซึ่ง มีราคาเบี่ยงละ 75 สตางค์ ใช้มุงหลังคา ในตอนเย็นจะนำไปทิ้งในทะเล โดยเปรียบเสมือนเป็นบ้านของปลาหมึกให้เข้าไปอาศัย หากนักท่องเที่ยว อยากรับเรื่องการเกษตร ทางเกาะพิทักษ์มีผู้รู้ที่เชี่ยวชาญการเพาะต้นไม้ คือลุงพรศรี รัตนราช เป็นอาสาสมัครทางด้านเกษตร ซึ่งสามารถให้ข้อมูลและพาไปดูการสาธิตได้ ทางด้านการเกษตร ผู้ใหญ่หรั่ง อัมพล ธานีครุฑ มีโครงการที่จะให้นักท่องเที่ยวเมื่อมาเที่ยวแล้ว ต้องปลูกต้นไม้บนเกาะคนละหนึ่งต้น หรือมากกว่านั้นก็ได้ แล้วทางเกาะพิทักษ์จะให้นักท่องเที่ยวติดป้ายชื่อไว้ว่าเคยปลูกต้นอะไรไว้บ้าง และจะให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลให้ เพื่อเป็นการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำเพราะต้องการมาดูต้นไม้ที่ได้ปลูก นอกจากนี้ชุมชนเกาะพิทักษ์ยังมีแหล่ง เรียนรู้อีกมากมายเช่น สมุนไพรไทย บนเกาะพิทักษ์มีต้นไม้และสมุนไพรเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และศึกษาได้จาก ลุงคลอด ธานีครุฑ และ ลุงสวัสดิ์ รัตนราช สามารถให้ข้อมูลการใช้สมุนไพร ประโยชน์สมุนไพรแต่ละชนิด โดยทั้งสองเป็นปราชญ์ชาวบ้านในเรื่องของสมุนไพรและหมอชาวบ้าน พร้อมให้ความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และหากนักท่องเที่ยวต้องการเรียนรู้ การต่อเรือที่เป็นงานฝีมือที่หาได้ยาก ลุงสวัสดิ์ ทิพย์แสง เป็นชาวประมงและได้รับการสั่งสอนจากรุ่นพ่อในการต่อเรือที่เป็นเอกลักษณ์

...การจับปลาหมึกโดยใช้ลอบ คือ การนำ ไซ้ปลาหมึกมาใส่ลอบในลอบเมื่อปลาหมึกมาเห็นก็จะเข้าไปในลอบแล้วมันจะไม่สามารถออกมาได้ ส่วนใหญ่ปลาหมึกที่ได้จะเป็นปลาหมึกหอม ปลาหมึกกระดองแม่ไก่ ทำแบบนี้มานานแล้วเห็นตั้งแต่วัยรุ่นปูย่านั้นแหละ... (นพมาศ ช่วยอุดม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

ภาพ 18 แสดงการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมงโดยการใช้ลอบ

ภาพ 19 แสดงการต่อเรือที่หาตู้ได้ยาก

ภาพ 20 แสดงนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วิถีชีวิต

นอกจากการเรียนรู้วิถีชีวิตทางด้านการประมงพื้นบ้านแล้ว ชุมชนเกาะพิทักษ์ยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสชมการเผามะพร้าวนำส่งบนฝั้งเพื่อทำน้ำมันมะพร้าวแต่การเผาที่จะทำการขายทั้งลูกแต่ถ้ามะพร้าวเผาแพงกว่ามะพร้าวที่เป็นลูกก็จะขายแบบเผาแล้ว เพราะส่วนใหญ่พื้นที่รอบเกาะพิทักษ์เป็นสวนมะพร้าว

ภาพ 21 แสดงการนำมะพร้าวไปขาย

4. กิจกรรมท่องเที่ยวเดินชมธรรมชาติรอบเกาะ

จากการที่ชุมชนเกาะพิทักษ์มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางด้านที่ตั้งของชุมชนที่เป็นเกาะซึ่งอยู่ห่างจากฝั่งไม่มากนักและยังคงสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของชาวประมงแบบดั้งเดิม ซึ่งสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวแวะเวียนมาเที่ยว บริเวณรอบเกาะพิทักษ์ยังมีสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยธรรมชาติ มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม และความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ยังคงวิถีชีวิตแบบไทย บ้านเรือนไม้ที่ยกพื้นสูงมีระเบียงหน้าบ้านเพื่อรับลมเย็น ๆ การทำสวนเกษตร ยางพารา การต่อเรือ การเผาถ่าน การประกอบอาชีพด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน และแรงงานฝีมือท้องถิ่นที่ยังสืบทอดให้เห็นในปัจจุบัน กิจกรรมท่องเที่ยวเกิดชมรอบเกาะ เพื่อชมธรรมชาติและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน จากการได้เข้าไปในพื้นที่ทำให้ทราบว่า มีนักท่องเที่ยวและผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเดินรอบเกาะเป็นจำนวนมาก เส้นทางเดินรอบเกาะจะเป็นการเดินทางด้วยเท้าที่เกาะพิทักษ์เป็นถนนตัวหนอน ปูด้วยอิฐและคอนกรีต ไปได้ชมบรรยากาศรอบ ๆ เกาะพิทักษ์ ระยะทาง 4,129 เมตร ผ่านที่ราบและเชิงเขา ในระหว่างที่เดินข้างทางจะมีต้นไม้ โดยจะมีป้ายบอกว่าเป็นต้นอะไร เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีสมุนไพรต่าง ๆ อยู่สองข้างทางที่เดินเที่ยว และยังมีผัก ผลไม้ที่สามารถนำมาประกอบอาหารได้ เช่น ต้นผักคราบสาบเสือ ซึ่งใบสามารถนำไปทำแกงป่าได้ สวนมะพร้าว สวนยางพารา มีพันธุ์ไม้แปลก ๆ และได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านใน การดำรงชีวิตตลอดการเดินทางอีกด้วย ภายในเกาะพิทักษ์มีจุดชมวิวตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเกาะสูงประมาณ 200 เมตร มีศาลาให้นั่งพักผ่อนหย่อนใจ นั่งตากลมทะเล นอกจากได้ชื่นชมท้องทะเลอันกว้างไกลแล้ว หากสภาพอากาศดี ๆ สามารถมองเห็นได้ไกลถึงเกาะเต่า เกาะสมุย และเกาะพะงันของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อมองมาจากที่สูงและน้ำทะเลไม่ขุ่น แสงแดด ไม่ร้อนมากนักนักท่องเที่ยวจะสามารถมองเห็นปะการังสมองได้จากจุดชมวิวด้านบน

กล่าวได้ว่า บรรยากาศของเกาะพิทักษ์เป็นเกาะที่มีอากาศที่ชื้นชื่น มีอากาศบริสุทธิ์ ร่มรื่นไปด้วยต้นไม้หลากหลายพันธุ์ เหมาะที่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจมาพักผ่อน

....จุดเด่นของเกาะพิทักษ์ก็คือ มีต้นทุเรียนทางธรรมชาติที่ดี อากาศบริสุทธิ์ สดชื่น ร่มรื่น น้ำทะเลใสสะอาดไม่มีสกปรกเหม็น ในตอนเย็นก็สามารถนั่งบริเวณชายหาดก็สามารถชมพระอาทิตย์ตกได้ และจุดเด่นอีกข้อหนึ่ง คือ อัญมณีหายาก คนในชุมชน ที่เป็นกันเอง ทำอาหารให้นักท่องเที่ยวกินด้วยอาหารพื้นบ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวได้อยู่เกาะพิทักษ์เหมือนอยู่ที่บ้านตนเอง... (นิรุช วรรณทอง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

ภาพ 22 แสดงธรรมชาติรอบเกาะพิทักษ์

ภาพ 23 แสดงถนนตัวหนอนรอบเกาะพิทักษ์

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการของชุมชน

ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งของจังหวัดชุมพรที่เป็นที่สนใจจากนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวพร้อมกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว ชุมชนเกาะพิทักษ์ยังมีการรวมกลุ่มกันของชาวบ้าน เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ ที่มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยบริการพาชมทิวทัศน์รอบเกาะ ชมสวนยางพารา และสวนมะพร้าว สัมผัสวิถีชีวิตชาวประมงโดยการพานักท่องเที่ยวไป ไดร้ปลาหมึก ตกปลา การดำน้ำดูปะการังและหอยมือเสือที่หาได้ยาก การนั่งเรือเพื่อชมวิถีชีวิตรอบเกาะของชุมชน รวมถึงการ

ปกติกลุ่มต่าง ๆ จะมีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ที่ศาลาเอนกประสงค์ของชุมชนในการประชุมในแต่ละครั้งจะเป็นการร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติ ร่วมสร้างมติหรือโครงการต่างๆ เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนหรือบางกลุ่มจะมีการจัดประชุมเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ในช่วงลมมรสุมผ่านพ้น กลุ่มโฮมสเตย์ก็จะมีนัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว โดยการนัดกันทำความสะอาดบ้าน กำจัดขยะ เป็นต้น บางกลุ่มก็จะนำปัญหาเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการประชุมเพื่อร่วมกันแบ่งผลประโยชน์ทั้งต่อสมาชิกและท้องถิ่น ได้แก่ การจัดตั้งสวัสดิการให้กับชุมชน การจัดเงินทุนช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติ เช่น กลุ่มโฮมสเตย์ให้เงินช่วยเหลือในด้านการเก็บขยะ กลุ่มอสมทรีพชช่วยในส่วนของการทำการประชาสัมพันธ์เกาะพิทักษ์ เช่นทำป้ายบอกเส้นทางเดินรอบ ๆ เกาะ เป็นต้น

ภาพ 24 แสดงศาลาเอนกประสงค์

องค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ของชุมชนเกาะพิทักษ์ มีดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์สัจจะเพื่อการผลิต เริ่มก่อตั้งเมื่อ 2549 โดยมี คุณธวัช ทิพย์แสง เป็นประธานกลุ่ม โดยเริ่มจะให้ทุกคนได้ฝากเงินขั้นต่ำคนละ 100 บาทโดยทุกวันที่ 29 ของทุกเดือนเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องฝากเงิน โดยการฝากเงินของชาวบ้าน จะมีเหรียญกึ่งคือคุณสมวาสนา ทิพย์แสง เป็น ผู้ดูแลการเงิน ทุกคนมีสิทธิที่จะกู้เงิน เมื่อสิ้นปีจะมีเงินปันผล ไล้ให้กับสมาชิก

2. กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล เริ่มก่อตั้งเมื่อ 2550 โดยมี คุณอรอนงค์ เย็นบาง สะพานเป็นประธานกลุ่ม โดยมีหน้าที่ดูแลสมาชิก อีก 19 คน มีหน้าที่จัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็น ผู้นำด้านการคิดค้นการแปรรูปอาหารทะเล เช่น กะปิ ปลาเค็ม ผังทราย ปลา กะตักตากแห้ง ปลาหมึกแห้ง ปูหวานกรอบ เป็นต้น เพื่อให้แม่บ้านที่เลี้ยงลูกอยู่บ้าน มีงานทำ และมีรายได้เสริมจากการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเกาะพิทักษ์ และเป็นผู้จัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายที่นอกเหนือจากเกาะพิทักษ์ โดยกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเลมีการบริหารจัดการที่ดี มีการคัดเลือกตัวแทนจากสมาชิกทุกคนเพื่อเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบในหน้าที่อย่างชัดเจน และเป็นระบบ โดยแบ่งเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงิน ฝ่ายการผลิต ฝ่ายจัดซื้อ การเป็นสมาชิกในครั้งแรกทุกคนจะต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่า 100 บาท โดยหนึ่งคนจะเก็บหุ้นไว้ไม่เกิน 10 หุ้น เมื่อสิ้นปีจะมีการปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกตามการถือหุ้น ซึ่งในทุกปีจะมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี โดยสมาชิกจะร่วมนำอาหารทะเลที่หามาได้มาไว้ในส่วนกลาง โดยวัตถุดิบนั้นมีย่างเพียงพอ เพราะทุกบ้านทำอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก จึงเพียงพอกับความต้องการของตลาด

3. กองทุนหมู่บ้าน เริ่มก่อตั้งในปีพ.ศ. 2548 โดยมี คุณอำพล ธาณีครุฑ เป็นประธานกองทุนโดย เงินกองทุนได้มาจากการขายหุ้น หุ้นละ 30 บาท เมื่อถึงเวลาสิ้นปีจะมีการปันผลให้กับสมาชิกในกลุ่ม

4. กลุ่มพัฒนาสตรี มีคุณพร ธาณีครุฑ เป็นประธานกลุ่ม ซึ่งมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้ให้กับแม่บ้านและช่วยเหลือผู้ที่ว่างงาน โดยกลุ่มจะสร้างผลงานจากภูมิปัญญาชาวบ้านและการจากการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งตอนนี้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม คือ เสื้อยืดเกาะพิทักษ์ ยาสระผม สบู่เหลว โคมบายเปลือกหอย โปสการ์ดรูปเกาะพิทักษ์ ซึ่งชาวบ้านจะเป็นผู้ออกแบบและนำไปทำในเมือง เป็นต้น สินค้าเหล่านี้เมื่อทำแล้วสามารถวางขายให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะเสื้อยืดลายเกาะพิทักษ์ที่มีความนิยมสูงจากนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการของกลุ่มมีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน นอกจากนี้กลุ่มพัฒนาสตรียังได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบาง

น้ำจืดในด้านการนำหน่วยงานมาจัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือและผลิตภัณฑ์ อีกทั้งแม่บ้านได้มีโอกาสไปดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

5. กลุ่มโฮมสเตย์ จุดเริ่มต้นของกลุ่มโฮมสเตย์ที่เกาะพิทักษ์ เกิดเมื่อประมาณปี 2538 เมื่อเริ่มมีนักท่องเที่ยวเดินทางมามากขึ้น ประกอบกับการตีใจในธรรมชาติของเกาะพิทักษ์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเริ่มมองหาที่พัก ผู้ใหญ่บ้าน อำพล ธานีครุฑ จึงเรียกลูกบ้านประชุมหารือในการจัดทำบ้านพักในรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นรายได้เสริมให้กับลูกบ้าน โดยในปีแรกเก็บเงินจากนักท่องเที่ยวได้เพียง 100 บาท ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา การพักผ่อนในรูปแบบโฮมสเตย์เกาะพิทักษ์เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น เกาะพิทักษ์จึงมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยการบริหารจัดการในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อแบ่งปันรายได้อย่างทั่วถึง ซึ่งมีชาวบ้านเป็นสมาชิกถือหุ้นทุกครัวเรือน รวมทั้งหมด 32 ครัวเรือน ปัจจุบันสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 15 หลัก

6. กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคุณอำพล ธานีครุฑ เป็นประธานกลุ่ม โดยการรวมตัวของกลุ่มเนื่องจากเกาะพิทักษ์เป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเกาะพิทักษ์จึงได้จัดตั้งกลุ่มนี้เพื่อคอยประสานงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น การปล่อยพันธุ์ปลา การปลูกป่าโกงกาง การเดินเก็บขยะรอบเกาะ เป็นต้น

7. กลุ่มส่งเสริมการทำประมงพื้นบ้าน เป็นการรวมตัวของชาวบ้านที่ทำประมงพื้นบ้าน เกาะพิทักษ์ซึ่งการทำประมงจะทำการกันทุกครัวเรือน การจัดตั้งกลุ่มเพื่อคอยประสานงานในเรื่องประมง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดหาเครื่องมือ การจัดหาแหล่งขาย การดูแลเรื่องราคา เป็นกลุ่มที่ให้ชาวประมงสามารถบอกถึงปัญหาการทำมาหากิน

อย่างไรก็ตาม เกาะพิทักษ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ จึงทำให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้จึงมีการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเกาะพิทักษ์ โดยการให้ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดค้นปัญหา สาเหตุของปัญหา

ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหาและความต้องการของเขาแล้ว การทำโครงการต่างๆ ขึ้นมาก็ไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนซึ่งเกาะพิทักษ์นั้นประชาชนได้เข้ามาช่วยมีบทบาทในการคิดค้นปัญหา สาเหตุของปัญหา และร่วมตัดสินใจร่วมกัน โดยเริ่มจากการที่เกาะพิทักษ์เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ

ทรัพยากรทางทะเล การมีอาชีพประมงของเกาะพิทักษ์จึงถือได้ว่า เป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน แต่เนื่องในปัจจุบันการทำประมงได้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือจับปลา แต่ชาวบ้านเกาะพิทักษ์มีพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้านที่ได้เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษประกอบกับการดำรงชีวิตของชาวบ้านเกาะพิทักษ์นั้นอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงมาตลอด จึงทำให้ชาวบ้านเกิดการรวมตัวกันเพื่อสร้าง องค์กรขึ้นมาเพื่อที่จะอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้านขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ

กลุ่มประมงพื้นบ้าน เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มโครงการและเป็นประธานในการดูแลกลุ่ม โดยผู้ใหญ่บ้านได้สังเกตเห็นถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามาในการประกอบอาชีพและการลู่กล้าของเรือพาณิชย์ที่เข้ามาในเขตเกาะพิทักษ์มากขึ้น ทำให้ชาวบ้านเกาะพิทักษ์ที่ทำการประมงพื้นบ้านได้รับความเดือดร้อน ในปี 2532 จึงเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหา โดยผู้ใหญ่บ้านได้เรียกทุกคนในเกาะพิทักษ์เข้ามาประชุมที่ศาลาเอนกประสงค์ เพื่อร่วมปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางการแก้ไขให้กับชาวบ้าน ซึ่งการประชุมในครั้งนั้น ทำให้ผู้ใหญ่บ้านได้ทราบสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านเกาะพิทักษ์ จึงให้มีการให้ทุกคนเสนอแนวทางการแก้ไขกับเรื่องที่เกิดขึ้น และร่วมตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรที่จะไม่ทำให้เรือพาณิชย์เข้ามายังเขตเกาะพิทักษ์และมาจับปลาโดยใช้อวนตาถี่ เมื่อหาแนวทางการแก้ไขโดยการสมาชิกทุกคนร่วมฟังและร่วมตัดสินใจร่วมกันว่าจะต้องทำอย่างไร จากการรวมกลุ่มในครั้งนั้นทำให้ชาวบ้านทุกคนเห็นถึงความสำคัญในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน ทำให้ได้มีการร่วมประชุมกันทุกเดือนในวันที่ 29 ของทุกเดือน เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมพูดคุย และบอกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำประมงพื้นบ้าน ในแต่ละเดือนที่เกิดขึ้น ส่งผลทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทำให้ตอนนี้ กลุ่มประมงพื้นบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 60 คน

จากการทำประมงพื้นบ้านของชาวบ้านทำให้เกาะพิทักษ์เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ ถือได้ว่าเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ เพราะทุกคนจะร่วมกันไม่ใช้เครื่องมือที่ทำลายความสมดุลของสัตว์ทะเล เช่น การไม่ใช้อวนลาก ซึ่งจะเป็นอวนที่เรือพาณิชย์ใช้ในการจับปลา มีลักษณะเป็นอวนตาถี่ จึงทำให้สัตว์น้ำตัวเล็กถูกจับไปด้วย เป็นต้น จากความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำจึงทำให้อาชีพประมงเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านเป็นอย่างดี เมื่อชาวบ้านจับปลามาได้จะนำไปขายที่ตลาด โดยจะต้องนำเรือไปจอดที่ฝั่งและเดินทางไปขายที่ตลาดในตำบล ซึ่งจะทำให้เสียเวลาในการเดินทาง และราคาของสัตว์น้ำ ก็มีการขึ้น - ลง ของราคาเสมอ จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้มีชาวบ้านได้รวมตัวกันปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน จึงมีการประชุมเรียกทุกคนเข้ามาประชุมพร้อมกัน

เพื่อเริ่มพูดคุยกับปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมตัดสินใจ เมื่อทุกคนได้พูดคุยกันจึงเห็นว่าควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะทำให้ราคาของสัตว์น้ำมีมูลค่าที่สูงขึ้นและสามารถเก็บไว้ได้นาน

การรวมกลุ่มของชาวบ้านดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า เราจะจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านขึ้นเพื่อที่จะแปรรูปอาหารทะเลที่หามาได้ อาจ จะมีการขายสดส่วนหนึ่งและเก็บไว้ทำการแปรรูปส่วนหนึ่ง การรวมกลุ่มจึงได้ให้ชาวบ้านที่เป็นแม่บ้านร่วมกันสมัครสมาชิก ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 20 คน มีการเลือกคณะกรรมการเพื่อเป็นการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดูแล ในกลุ่ม ดังนี้ มีนางอรอนงค์ เย็นบาง สะพาน เป็นหัวหน้ากลุ่ม นางพร ธาณีครุฑ เป็นรองประธาน นางสมวาสนา ทิพย์แสง เป็นเลขานุการ และนางพรศรี รัตนราช เป็นเหรัญญิก ซึ่งการเลือกตัวแทนสมาชิกรุ่นเป็นการเปิดให้ทุกคนที่เป็นสมาชิกเสนอชื่อและมีการยกมือเพื่อเลือกในแต่ละตำแหน่งทำให้การเลือกคณะกรรมการที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มแม่บ้าน ถูกเลือกจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนร่วมตัดสินใจในการกำหนดทิศทางการจัดการกลุ่ม โดยเริ่ม จากสมาชิกทุกคน นั้นจะต้องร่วมการประชุมในทุกเดือน เพื่อรับฟังและร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และกัน เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างราบรื่นและทุกคนที่เป็นสมาชิกร่วมกันมีส่วนร่วมในทุกครั้ง

...การที่เกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชุมพร นอกจากจะเป็นการสร้างงานเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนแล้วยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการขายสินค้าแปรรูปอาหารทะเลและผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของคนในชุมชนจากการไปดูงานที่อื่น แล้วกลับมาพัฒนาของเราเอง ... (บุญเรือง ธาณีครุฑ , ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

จากวิถีชุมชนและเอกลักษณ์ในการประกอบอาชีพของชุมชนเกาะพิทักษ์ ประกอบกับพื้นที่เป็นเกาะที่อยู่ไม่ไกลจากฝั่งมากนักจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมทัศนียภาพแล้วเดินทางกลับ แต่ต่อมาเมื่อเกิดการบอกรถจากนักท่องเที่ยวได้เคยได้เข้ามาแล้วจึงทำให้นักท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการทำกิจกรรมของเกาะพิทักษ์นั้นสามารถกิจกรรมได้ทั้งกลางวันและกลางคืน จึงทำให้นักท่องเที่ยวจึงต้องการหาที่พักหลังจากการทำกิจกรรมในตอนกลางคืน เพราะการเดินทางกลับในเวลากลางคืนจะเกิดความไม่ปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว จึงทำให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ดูแลเกาะพิทักษ์ จึงเกิดความคิดที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้มีที่พักเพื่อทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกาะพิทักษ์ ได้หลายวัน และทำให้ชาวบ้านได้มีรายได้เสริม นอกเหนือจากการทำประมง

ในปี 2538 ผู้ใหญ่บ้าน อำพล ธาณีครุฑ ได้เรียก ประชุมชาวบ้านมาร่วมประชุมกันเพื่อปรึกษาการจัดหาที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นที่ ศาลาเอนกประสงค์ท้ายหมู่บ้านเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดทำที่พัก ซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุดของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก็คือ การได้พักโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการพักผ่อนกับเจ้าของบ้านอยู่กันแบบลูกหลาน แบบเครือญาติซึ่งไม่มีมากนักในปัจจุบัน และสิ่งนี้เป็นมนต์ขลังและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติ

เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในเกาะที่มีอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก โดยในปีแรกกลุ่มโฮมสเตย์ สามารถเก็บเงินจากนักท่องเที่ยว ประมาณ 100 บาท ซึ่งในช่วงนั้นเป็นการให้ชาวบ้านได้เรียนรู้และศึกษาการทำที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ แต่ต่อมาโฮมสเตย์เกาะพิทักษ์ได้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเกิดการบอกต่อ ทำให้ ตอนนี้อยู่ชุมชนเกาะพิทักษ์มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวต่างชาติ อีกทั้งนักวิชาการ นักศึกษาและองค์กรเอกชน

กลุ่มโฮมสเตย์ได้มีสมาชิกเข้าสู่ระบบสหกรณ์ทั้งสิ้น 32 ครัวเรือน โดยมีการเลือกสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงาน จาก การลงมติของสมาชิกกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาและบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และทำให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนไปในทิศทางที่ต้องการ

โครงสร้างและกระบวนการทำงานกลุ่มโฮมสเตย์

นายอำพล	ธาณีครุฑ	ประธานกลุ่ม
นายสมพร	รัตนราช	รองประธานกลุ่ม
นายมนัส	เย็นบางสะพาน	ประชาสัมพันธ์
นางอรอนงค์	เย็นบางสะพาน	เลขานุการ
นางพรศรี	รัตนราช	เหรัญญิก
นายประวิทย์	หิ้นเตียน	กรรมการ
นายมนัส	พัฒนสถิต	กรรมการ

ในระยะแรก กลุ่มโฮมสเตย์ยัง ยึดถือเป้าหมายเดิม คือเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเกาะพิทักษ์ ทางกลุ่มยังไม่ได้คิดถึง การ เชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ในภายหลังผู้ใหญ่บ้านจึงได้เรียกประชุมลูกบ้านใหม่เนื่องจาก บางบ้านไม่ได้ทำโฮมสเตย์ จึงได้ปรึกษาหารือกันว่า เรายังจะทำกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มันมีความสัมพันธ์กัน โดยที่ทุกครัวเรือนจะมีรายได้จากการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

...ในการวางแผนหรือการจัดการโฮมสเตย์เกาะพิทักษ์ชาวบ้านทุกคนก็ต้องเข้าร่วมประชุมร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเสนอแนวความคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพราะชาวบ้านมีการถือหุ้นทุกครัวเรือนเท่า ๆ กัน หากมีอะไรเกิดขึ้น ทุกคนย่อมมีสิทธิ์ที่จะรับรู้เหมือนกัน เพื่อสร้างความสามัคคีกันอาศัยอยู่ด้วยกัน เปรียบเสมือนพี่น้องสายเลือดเดียวกัน .... (อำพล ธาณีครุฑ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2553)

ภายหลังจากการประชุม จึงได้มีการจัดรูปแบบของกลุ่มและมีการแบ่งความรับผิดชอบ จึงทำให้การจัดการมีระบบมากยิ่งขึ้น มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มส่งเสริมการทำประมงพื้นบ้าน กลุ่มพัฒนาสตรี เป็นต้น ทำให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญเป็นการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ถึงแม้ว่าคนนั้นจะไม่มีบ้านให้ทำโฮมสเตย์ ในปัจจุบันเกาะพิทักษ์มีโฮมสเตย์ที่ให้นักท่องเที่ยวได้พัก ทั้งหมด 15 หลัง ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และจากการท่องเที่ยวที่มีการดำเนินอยู่ทุกวัน มีการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ส่งผลทำให้ประชาชนบนเกาะพิทักษ์มีรายได้จากการท่องเที่ยวทุกครัวเรือน แต่การท่องเที่ยวไม่ได้ส่งผลกระทบในแง่ดีเพียงอย่างเดียว ระยะเวลาไม่นานที่เกาะพิทักษ์ทำการท่องเที่ยวขึ้น จนทำให้มีขยะเพิ่มมากขึ้น ปะการังเกิดความเสียหายจากการดำน้ำตื้นไม้และสมุนไพรมีการถูกเหยียบย่ำจากการเดินเที่ยวชมรอบเกาะ ปัญหาเหล่านี้จึงทำให้ผู้ใหญ่บ้านอำพล ธาณีครุฑ เกิดความกังวลใจ ซึ่งถ้าหากเกาะพิทักษ์ทำการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวจะทำให้สิ่งแวดล้อมนั้นเกิดความเสียหาย หากไม่มีกลุ่มของชาวบ้านเป็นผู้ดูแลไปพร้อมกับการทำการท่องเที่ยว จึงทำให้ผู้ใหญ่บ้านได้ริเริ่มที่จะจัดตั้งกลุ่มกลุ่มอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์ โดยการเรียกประชุมชาวบ้าน เพื่อเริ่มปรึกษารื้อหรือกับกลุ่มชาวบ้าน ในเรื่องความเปลี่ยนแปลงจากการทำการท่องเที่ยวที่ผ่านมา และนำปัญหานี้ให้ทุกคนในเกาะพิทักษ์มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และหาแนวทางการแก้ไขเพื่อที่จะให้ทรัพยากรทางธรรมชาติได้อยู่ควบคู่กับชาวบ้านอย่างยั่งยืน ในการประชุมในครั้งนี้ ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำชุมชนได้อธิบายถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น พร้อมกับเหตุผลที่เราจะต้องตั้งกลุ่มอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมา เพื่อที่จะให้ชาวบ้านเกาะพิทักษ์ได้เป็นกำลังสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์มีการให้ชาวบ้านทุกคนลงมติว่าทิศทางของกลุ่มจะเป็นรูปแบบใดที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกิดขึ้น ซึ่งกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์มีผู้ใหญ่บ้าน อำพล ธานีครุฑ เป็นประธานกลุ่ม และมีการคัดเลือก โดยการเสนอชื่อสมาชิกซึ่งทุกคนในเกาะพิทักษ์นั้นเป็นสมาชิก เพื่อเลือกขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงานและคอยดูแลโครงการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะมีประชุมกลุ่มในทุกสิ้นเดือน เพื่อให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหากมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกิดขึ้น ก็จะได้ร่วมกันตัดสินใจในการแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเกิดปัญหาใด ๆ ก็ตาม หรือเกิดโครงการขึ้น ผู้ใหญ่บ้านก็จะเรียกให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงความเป็นไปของชุมชนทุกครั้ง เพื่อเป็นการให้ทุกคนเกิดความเป็นเจ้าของชุมชน และมีสิทธิในการที่จะให้ชุมชนไปในทางทิศใด

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดค้นปัญหา สาเหตุของปัญหาและร่วมตัดสินใจของชุมชนเกาะพิทักษ์ ถึงแม้ว่าจะเป็นแนวคิดริเริ่มการจัดตั้งกลุ่มมาจากผู้นำชุมชนคือผู้ใหญ่บ้านที่เล็งเห็นความมีศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น และต้องการให้ทุกคนมีรายได้จากการท่องเที่ยว ยิวเป็นรายได้เสริม โดยเริ่มจากการเรียกให้ชาวบ้านเข้ามาประชุมและทำการประชาสัมพันธ์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนเกาะพิทักษ์ เพื่อให้ทุกคน ในชุมชนทราบถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วกันโดยการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีระบบ โดยการลงประชามติ เพื่อเลือกคณะกรรมการกลุ่มในการดำเนินงาน หางบประมาณ และควบคุมการทำงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะมีตั้งแต่ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อแบ่งหน้าที่ตามความสามารถและความเหมาะสม

ภาพ 25 แสดงการมีส่วนร่วมในการประชุมคิดค้นปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินกิจกรรม

เมื่อทุกคนในชุมชนได้รับรู้ และเข้าใจปัญหาของชุมชน จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะวางแผน และการดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนการวางแผนและการดำเนินกิจกรรมนั้น ประชาชนของเกาะพิทักษ์มีส่วนร่วมเป็นอย่างดีในขั้นตอนนี้ เพราะถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน และเป็นการปฏิบัติเพื่อให้การตัดสินใจของชุมชนเป็นไปอย่างมีทิศทาง

ในส่วนของกลุ่มประมงพื้นบ้านนี้ จะมีการวางแผนในเรื่องของขอบเขตของการทำประมงอย่างไรให้ไม่กระทบถึงสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และเพื่อเป็นการอนุรักษ์การทำอาชีพประมงพื้นบ้านไว้ด้วย ผู้ใหญ่บ้านจะมีการเรียกประชุมชาวบ้านเพื่อที่จะให้ทุกคนได้ร่วมรับฟังกฎกติกา และการดำเนินงานของกลุ่มประมง ในส่วนของกลุ่มประมงจะไม่มีการออกเงินแต่เป็นการรวมตัวเพื่อที่จะคอยดูแลและคอยแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น ในสมัยก่อนมีเรือพาณิชย์ซึ่งเป็นเรือขนาดใหญ่ได้เข้ามาจับสัตว์น้ำบริเวณหน้าเกาะ ทำให้ชาวบ้านและสัตว์น้ำได้รับความเดือดร้อน จึงได้มีการเรียกประชุมหารือกัน จึงได้มีการส่งตัวแทนกลุ่มเข้าไปประสานงานกับกรมประมงเพื่อที่จะแก้ปัญหาาร่วมกัน อีกทั้งกลุ่มประมงมีการวางกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น กฎของการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ลอบปูควรมีขนาดของวงอวนที่ไม่เล็กจนเกินไป เพราะจะทำให้ปูที่ยังตัวเล็กนั้นถูกจับด้วย หรือมีการกำหนดเขตการจับสัตว์น้ำ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สัตว์เล็ก มีการตกลงร่วมกันระหว่างชาวบ้านว่าจะจับปลาในบริเวณห่างจากฝั่งประมาณ 2,000 – 3,000 เมตร จากการทำแผนการวางแผนของกลุ่มประมงพื้นบ้านทำให้เกิดโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการปล่อยสัตว์น้ำลงทะเล เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำ เป็นต้น

นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมในปัจจุบันกลุ่มประมงพื้นบ้านเข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกิดขึ้น เพราะถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ของการทำอาชีพดั้งเดิมให้นักท่องเที่ยวได้เห็น อีกทั้งได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว คือการนำนักท่องเที่ยวออกไถ่หมึก ตกปลา สร้างความแปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ปล่อยสัตว์น้ำในวันหรือกิจกรรมสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น เมื่อมีกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับกลุ่มประมงพื้นบ้าน สมาชิกทุกคนก็จะร่วมประชุมกันเพื่อรับทราบถึงการดำเนินงาน และภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละ ครั้งเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้กลุ่มประมงพื้นบ้านยังได้มีการประสานงานร่วมกับกลุ่มแม่บ้านอาหารทะเลแปรรูป เพื่อเป็นการร่วมมือในการดำเนินงานในเรื่องของการขายวัตถุดิบเพื่อที่จะนำไปแปรรูป

ภาพ 26 แสดงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเลเป็นกลุ่มที่มี การรวมตัวของแม่บ้านซึ่งปัจจุบันมี สมาชิกทั้งหมด 20 คน เป็นการรวมตัวเพื่อแปรรูปอาหารทะเลให้มีมูลค่าสูงขึ้นกว่าเดิม โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ แม่บ้านจากเดิมที่มีหน้าที่เลี้ยงลูกอยู่ที่บ้าน และว่างจากการทำอาชีพหลัก ในการดำเนินงานวางแผนของกลุ่มแม่บ้านจะเป็นการร่วมประชุม เพื่อกำหนดการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล จะมีการดำเนินงานโดยให้สมาชิกทุกคนร่วมออม เงิน คนละ 50 - 100 บาทต่อเดือน โดยจะมีสมุด สัจจะออมทรัพย์ให้กับสมาชิกทุกคนเพื่อไว้จดบันทึกการออมเงิน และ เป็นเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ในการแปรรูป และมืงประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดให้ยืมงบประมาณในการการลงทุนซื้ออุปกรณ์ จำนวน 100,000 บาท แก่กลุ่ม เมื่อได้งบประมาณมา หัวหน้ากลุ่มจะ ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นว่าเราจะนำสัตว์น้ำมาแปรรูปอย่างไรบ้าง มีการกำหนดราคาในการขาย เพื่อให้ราคาเท่ากัน มีการประชุมเพื่อหาวัตถุดิบ ในราคาถูก ซึ่งกลุ่มจะซื้อวัตถุดิบจากชาวประมงของเกาะ เพราะจะมีราคาถูกกว่าซื้อจากที่อื่น สินค้าในปัจจุบันที่กลุ่มแม่บ้านได้ทำอยู่ เช่น กะปิ ปลาเค็มผึ่งทราย ปลาหมึกแห้ง ปลากระดังแห้ง เป็นต้น ซึ่งการแปรรูปที่ใช้กรรมวิธีแบบดั้งเดิมไม่มีสารพิษเจือปน มีการวางแผนการผลิตสินค้า เนื่องจากในแต่ละเดือนนั้น อาหารทะเลจะไม่เหมือนกัน ในบางเดือน อาจจะไม่มืวัตถุดิบ จึงต้องมีการร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมแก้ปัญหา ในการประชุมจะมีทุกสิ้นเดือน ซึ่งสมาชิกจะแสดงความคิดเห็น และบอกว่าในตอนนี้ได้ทำอะไรไปบ้าง เดือนหน้าจะทำอะไร เพื่อเป็นการบอกความเป็นไปในแต่

ละสมาชิก และหากมีปัญหาในการดำเนินงาน สมาชิกจะร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เพื่อนสมาชิก ในส่วนของการขายในกลุ่มจะนำสินค้ามาวางที่บ้านผู้ใหญ่เพื่อเป็นจุดตั้งสินค้า และอีกส่วนหนึ่งจะนำไปขายที่ตลาดในตำบล เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

...เมื่อก่อนชาวบ้านก็จะทำอาหารทะเลแปรรูปไว้กิน ภายในครัวเรือน แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เกาะพิทักษ์ จึงทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสมีรายได้จากการแปรรูปอาหารทะเลเพื่อขายให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก จึงได้รวมตัวจัดตั้งกลุ่มเพื่อระดมเงินทุนในการทำการผลิต อีกทั้งยังร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม ไม่ต้องทำงานเพียงลำพัง... (สมวาสนา ทิพย์แสง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

ภาพ 27 แสดงอาหารทะเลแปรรูปจากกลุ่มแม่บ้านอาหารทะเลแปรรูป

ภาพ 28 แสดงผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแม่บ้าน

ภาพ 29 แสดงร้านขายของฝาก

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวของเกาะพิทักษ์ทำให้กลุ่มแม่บ้านมีรายได้จากการขายอาหารทะเลแปรรูปได้มากขึ้น จนบางครั้งไม่ต้องนำไปขายที่ตลาด มียอดการสั่งซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยว บางรายได้ซื้อกลับไปเป็นจำนวนมาก ในแต่ละเดือนจะมีการเรียกประชุมเพื่อสอบถามสมาชิกว่าเป็นอย่างไร การท่องเที่ยวทำให้กลุ่มแม่บ้านต้องมีการวางแผนเพิ่มขึ้น เพราะบางครั้งต้องต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นกรุ๊ปใหญ่ จึงทำให้ต้องมีการเรียกประชุม เพื่อเตรียมทำอาหารทะเลให้มากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวคนไหนสนใจที่จะเรียนรู้การทำอาหารทะเลแปรรูปแบบดั้งเดิมสามารถเรียนรู้ได้จากที่นี่โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ชาวบ้านทุกคนยินดีที่จะให้ความรู้และถ่ายทอดวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่เสมอ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเลมีการวางแผนร่วมกันอยู่ เสมอ ไม่มีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ดีวางแผนแล้วให้สมาชิกทุกคนปฏิบัติตาม เป็นการระดมความคิดร่วมกัน และร่วมรับฟังความคิดเห็นของแต่ละสมาชิกอย่างเป็นธรรม และร่วมสรุปผลในการดำเนินงานหรือการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งร่วมกัน

กลุ่มโฮมสเตย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 32 เรียกได้ว่าทุกครัวเรือนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการรูปแบบจะเป็นระบบสหกรณ์ ซึ่งกำหนดให้สมาชิกถือหุ้นครัวเรือนละ 100 บาท เท่ากันทุกครัวเรือน โดยมีผู้ใหญ่บ้านอำพล ธานีครุฑ เป็นประธานกลุ่ม ในช่วงการดำเนินงานนั้น กลุ่มโฮมสเตย์มีรายได้เพียง 100 บาท จึงได้มีการประชุมเพื่อหาแนวทาง โดยการการประชุมหารือกันในการทำโฮมสเตย์ โดยเริ่มจากการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในขั้นพื้นฐาน คือ ที่จอดรถ และเรือรับ – ส่ง โดยมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มโฮมสเตย์และกลุ่มประมงพื้นบ้าน เพื่อที่จะทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวร่วมกัน ต่อจากนั้นมีการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับอัตราค่าเข้าพักของนักท่องเที่ยว โดยการตัดสินใจนั้นเป็นการให้ทุกคนยกมือว่าเห็นด้วยหรือไม่ ซึ่งผลออกมาคือ ราคา 500 บาทต่อคืน พร้อมอาหาร 3 มื้อ หากนักท่องเที่ยวไม่ต้องการอาหาร จะอยู่ที่ราคา 400 ต่อคนต่อคืน ซึ่งประธานจะสอบถามกับสมาชิกก่อนถึงความพร้อมในแต่ละโฮมสเตย์ แต่ถ้าโฮมสเตย์ไหนไหนไม่สามารถทำอาหารให้นักท่องเที่ยวสามารถบอกให้คนอื่นทำให้ได้โดยจะต้องหักเงินให้กับค่าทำอาหาร การให้บริการโฮมสเตย์ เรือรับ-ส่ง การขายของที่ระลึก การพานักท่องเที่ยวทำกิจกรรมทางทะเล จะต้องหักร้อยละ 3 ของรายได้ทั้งหมดเข้ากลุ่มกิจกรรมโฮมสเตย์ เมื่อครบปีทางற்றுญิกของกลุ่มและผู้จัดทำบัญชีจะนำงบกำไรขาดทุน งบดุลบัญชีมารายงานผลแก่สมาชิกในกลุ่มกิจกรรมโฮมสเตย์ให้ทราบและมีการนำกำไรที่ได้มาจัดสรรให้กับสมาชิกกิจกรรมโฮมสเตย์

ในการดำเนิน การจัดการด้านพื้นที่ในชุมชนเกาะพิทักษ์จะมีบ้านที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ทั้งหมด 15 หลัง โดยมี 2 รูปแบบให้นักท่องเที่ยวได้เลือกเตียงคู่หรือเตียงเดี่ยว และเป็นลักษณะของการนอนกางมุ้ง โดยให้นักท่องเที่ยวนอนเรียงกันบริเวณหน้าระเบียงบ้าน ซึ่งเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะ โฮมสเตย์ในแต่ละหลังจะมีความคล้ายคลึงกัน คือ มีโต๊ะเขียนหนังสือ โต๊ะอาหาร โคมไฟ ตู้เสื้อผ้า เป็นต้น ซึ่งในห้องจะไม่มีเครื่องปรับอากาศ เพราะโฮมสเตย์มีการก่อสร้างด้วยไม้เพื่อเป็นการรักษาความเป็นธรรมชาติและภายในตัวบ้านจะมีอากาศถ่ายเท ลมพัดเย็นสบาย เหมาะสำหรับการพักผ่อน ภายในห้องนอนจะไม่มีโทรทัศน์ไว้ให้นักท่องเที่ยว เพราะทางเกาะอยากให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนได้อย่างเต็มที่ หากนักท่องเที่ยวอยากชมข่าวก็สามารถที่จะไปที่บ้านผู้ใหญ่ จะมีโทรทัศน์อยู่กลางบ้าน เพื่อที่จะให้ทุกคนได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหลังจากชมโทรทัศน์ แต่ละโฮมสเตย์ก็มีความแตกต่างกันบ้านขึ้นอยู่กับเจ้าของบ้าน แต่ส่วนใหญ่มีลานบ้านที่กว้างยื่นออกไปในทะเล นักท่องเที่ยวสามารถนอนกางมุ้งบริเวณระเบียงบ้าน โดยเจ้าของโฮมสเตย์จะเตรียม ชุดเครื่องนอน หมอน มุ้ง ผ้าห่ม และพัดลม ห้องน้ำก็จะสร้างบนฝั่งเพื่อไม่ให้น้ำเน่าเสีย และไม่ทำลายความสวยงามทัศนียภาพของทะเล

ภาพ 30 แสดงโฮมสเตย์เกาะพิทักษ์

ภาพ 31 แสดงการเข้าพักแบบกางมุ้งบริเวณระเบียงบ้าน

ภาพ 32 แสดงการเข้าพักแบบเตียงเดียว

การติดต่อเข้าพักโฮมสเตย์นั้นจะต้องติดต่อโดยผ่านผู้ใหญ่บ้านและผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ประสานงานกับนักท่องเที่ยวจากนั้นจะดำเนินการกระจายนักท่องเที่ยวให้กับโฮมสเตย์หลังต่าง ๆ เพื่อป้องกันการรับนักท่องเที่ยวซ้ำซ้อนกันและหากลูกบ้านคนใดมีนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาถึงบ้านของตนโดยตรง อาจจะมาจากนักท่องเที่ยวที่ได้เคยมาพักแล้วจึงติดต่อกับเจ้าของโฮมสเตย์โดยตรง เจ้าของบ้านจะต้องแจ้งให้ผู้ใหญ่ทราบ การติดต่อเข้าพักโฮมสเตย์นอกจากจะติดต่อมาทางกลุ่ม โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนกลุ่ม แต่ละโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะมีนามบัตรเป็นของตนเอง เพื่อแจกให้กับนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ที่บ้านของตนเอง การติดต่ออีกทางหนึ่งอาจจะมาจากนักท่องเที่ยวได้เข้าไปดูเว็บไซต์ของเกาะพิทักษ์หรือเป็นการเดินทางของนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งคราวเมื่อนักท่องเที่ยวกลับไปก็นำเอาประสบการณ์ของตนเองที่ได้รับมาบรรยายไว้ในหน้าเว็บไซต์ต่าง ๆ ถ้าใครจะเดินทางไปเกาะพิทักษ์สามารถติดต่อไปยังบ้านโฮมสเตย์ เช่น บ้านลุงทิว บ้านป่าศรี เป็นต้น การติดต่อเข้าพักโฮมสเตย์จะต้องติดต่อล่วงหน้ามาประมาณ 1 อาทิตย์ก่อนการเดินทาง พร้อมแจ้งจำนวนคนและระยะเวลาการเข้าพัก เพื่อให้ชาวบ้านได้เตรียมการรับรอง และหากจะมีการยกเลิกจะต้องแจ้งล่วงหน้าก่อน 3 วัน

กฎการเข้าพัก กลุ่มโฮมสเตย์มีการตั้งกฎกติกาในการให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก โดยกฎระเบียบนั้นมีการลงความเห็นร่วมกัน โดยอยู่ในพื้นฐานของความพอดีโดยไม่ ส่งผลกระทบถึงสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชาวบ้านมากนัก สำหรับเงื่อนไขการเข้าพักโฮมสเตย์ ไม่มีกฎข้อห้ามมากนักเนื่องจากชุมชนเกาะพิทักษ์นับถือศาสนาพุทธแต่กฎข้อห้ามที่สำคัญ คือ นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาห้ามนำสิ่งเสพติดทุกชนิดขึ้นมายังเกาะพิทักษ์ การมีกฎข้อบังคับนี้ ทำให้เกาะพิทักษ์ได้รับรางวัลเกาะปลอดยาเสพติด จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กฎอีกข้อหนึ่งคือหากนักท่องเที่ยวต้องการร้องคาราโอเกะสามารถทำได้แต่มีข้อห้ามคือห้ามทำกิจกรรมร้องเพลงเกิน 21.00 น. นอกจากนี้ยังมีกฎที่เกี่ยวกับการให้ นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสีสิ่งแวดล้อม คือห้ามทิ้งขยะ ห้ามทำลายทรัพยากรป่าไม้ สมุนไพร เมื่อทำกิจกรรมทางทะเลห้ามนักท่องเที่ยวทำลายทรัพยากร เป็นต้น เหล่านี้คือเงื่อนไขของการปฏิบัติของนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนเกาะพิทักษ์

ภาพ 33 แสดงกฎระเบียบของหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

นอกจากนี้กลุ่มโฮมสเตย์มีการวางแผนในเรื่องของที่จอดรถให้นักท่องเที่ยว โดยการติดต่อลุงชาว ที่อยู่บนฝั่งใกล้ท่าเรือรับ-ส่ง โดยรถยนต์จะมีค่าบริการคันละ 50 บาท สามารถจอดได้ 20 คัน รถจักรยานยนต์ราคาบริการ 20 บาทต่อคัน สามารถจอดได้ 50 คัน ราคานี้หากมีการติดต่อกับเจ้าของบ้าน จะรวมไปกับค่าที่พัก ค่าเรือ ค่าอาหาร 3 มื้อ จะอยู่ที่ 750 ต่อคนต่อคืน และพื้นที่จอดรถสามารถจอดรถ巴士ได้ โดยจะมีการรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง

ภาพ 34 แสดงที่จอดรถของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้การดำเนินการวางแผนในเรื่องของกิจกรรมจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือการทำกิจกรรม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ทางกลุ่มโฮมสเตย์ได้วางแผนในเรื่องฤดูกาลท่องเที่ยวและการทำกิจกรรม เนื่องจากบางฤดูกาลสามารถท่องเที่ยวได้แต่ทำกิจกรรมทางทะเลไม่ได้ เช่น กิจกรรมการตกหมึก กิจกรรมเล่นน้ำ กิจกรรมดำน้ำตื้น ชมแหล่งอนุรักษ์ปะการัง หอยมือเสือและปลิงทะเล กิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมคือช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคมเพราะเป็นช่วงที่ไม่มีมรสุมแต่สำหรับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับทางทะเลสามารถทำกิจกรรมได้ นอกจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวแล้ว กลุ่มโฮมสเตย์ยังได้มีการวางแผนและดำเนินการในเรื่องของการเพิ่มกิจกรรมเข้าไปในเรื่องของการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้มีใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่นกิจกรรมทำจุลินทรีย์บอลลพร้อมการปล่อยลงทะเล กิจกรรมถนนกินได้โดยการปลูกต้นไม้ที่มีผลเก็บกินได้ตลอดเส้นทางถนนรอบเกาะ กิจกรรมปลูกป่า ปลูกต้นไม้โกงกาง ปล่อยหอยมือเสือ เพราะจะทำให้ธรรมชาติเหล่านั้นยังคงจะรักษาความเป็นธรรมชาติได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป โดยในส่วนของกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์จะเป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มโฮมสเตย์และกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรียกว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมกิจกรรมด้วยกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจการท่องเที่ยวของเกาะพิทักษ์ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างแท้จริง

กลุ่มที่มีความสำคัญให้การท่องเที่ยวขับเคลื่อนไปได้อย่างยั่งยืนต่อไป คือกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์ การรวมตัวของกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากชาวบ้านรู้สึกหวงแหน เป็นห่วงพื้นที่และสิ่งแวดล้อมของเกาะพิทักษ์ ที่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด และจากการที่ผู้ใหญ่บ้านได้เข้าไปดูงานตามจังหวัดอื่น ๆ ที่มีการท่องเที่ยว เช่น เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วจนส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น จึงเกิดตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมของเกาะพิทักษ์และจะเกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ จากการรวมตัวและร่วมประชุมกันทำให้การดำเนินงาน วางแผนต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี เพราะส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นดั้งเดิมของที่นี่ จึงทำให้รักชุมชนและให้ความสำคัญ

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์ จะดำเนินงานทุกครั้งจะต้องเรียกชาวบ้านประชุม เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ และได้แบ่งงานตามความสามารถว่าใครต้องรับผิดชอบในเรื่องอะไร การดำเนินงานส่วนใหญ่จะมาเป็นกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเป็นการส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เช่น ในวันที่ 5 ของทุกเดือนจะมีการ

ร่วมทำความสะอาดรอบเกาะ โดยไม่มีแบ่งว่าเป็นหน้าบ้านใคร แต่ในทุกวันทุกคนก็จะทำความสะอาดบ้านของตนเองอยู่แล้ว การแยกขยะ โดยการนำขยะเปียกไปฝังกลบเพื่อทำปุ๋ย และขยะแห้งนำไปเผาในเตาเผา ในฤดูกาลที่มีลมมรสุมขยะบนเกาะพิทักษ์จะมีจำนวนมาก แต่ทุกคนก็มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกันทุกคน กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ที่ดำเนินงานไปพร้อมกับการท่องเที่ยว นั่นก็คือ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ โดยกรมประมงจังหวัดชุมพรให้การสนับสนุนพันธุ์ ปลา การกำหนดน่านน้ำในการหาปลา เพื่อไม่ให้เรือประมงทำการประมงในที่ตื่น เพราะจะมีสัตว์น้ำที่อายุน้อยเป็นจำนวนมาก กิจกรรมปลูกไม้โกงการบริเวณป่าชายเลน โดยทางกลุ่มร่วมกับหน่วยงานกองทัพทหารปืนใหญ่ที่ 25 ตั้งอยู่ที่ค่ายเขตอุดมศักดิ์ จ.ชุมพร โดยให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ การปลูกไม้ผล สมุนไพร บริเวณทางเดินรอบเกาะ กิจกรรมทิ้งจุลินทรีย์บดลงในน้ำทะเลเพื่อปรับสภาพน้ำไม่ให้เน่าเสีย เป็นการเพิ่มออกซิเจนและเป็นการบำบัดน้ำทะเลทั้งเป็นประโยชน์ต่อสัตว์น้ำทุกชนิดในการเป็นอาหาร ซึ่งการทำ จุลินทรีย์บด ทางกลุ่มได้มีการเชิญให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้สำหรับกรรมวิธีการต่าง ๆ โดยมีการทำแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประการแรก คือ วิธีการทำน้ำหมักชีวภาพ โดยมีส่วนผสม คือ น้ำข้าวข้าว 1 ลิตร กลุ่มจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ Effective Microorganisms EM 1 ซ้อนโต๊ะ และกากน้ำตาล 1 ซ้อนโต๊ะ นำมาผสมกันและหมักทิ้งไว้โดยมีอายุการใช้งาน 1 เดือน ประการที่สอง คือการทำจุลินทรีย์บด โดยมีส่วนผสมคือ รำละเอียด 25 กิโลกรัม รำหยาบ 20 กิโลกรัม ไตโลไม 25 กิโลกรัม และดิน 25 กิโลกรัม นำมาผสมกับน้ำหมักชีวภาพแล้วหมักทิ้งไว้มารวดบนส่วนผสมที่ขี้บั้น ขนาดของก้อนเท่าลูกเทนนิสแล้วนำไปตากแดดประมาณ 15 วัน เมื่อครบ 15 วันก็สามารถนำไปใช้งานได้ ซึ่งมีอายุการเก็บรักษาได้ 3 ปี และจุลินทรีย์สามารถทนความร้อนได้ 1,300 องศาเซลเซียส การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกาะพิทักษ์เป็นการรวมกลุ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง เพราะชุมชนเป็นผู้ริเริ่มที่จะดำเนินการ เป็นผู้กำหนดวางแผนจัดการภายในกลุ่ม โดยส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เป็นการส่งเสริมจิตสำนึกของการท่องเที่ยวอนุรักษ์ให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นการให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชมและเกิดความประทับใจได้คงอยู่ต่อไป

ภาพ 35 แสดงจุลินทรีย์บอลล

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

ในการมีส่วนร่วมในการลงทุนของชุมชนเกาะพิทักษ์มีทั้งการลงทุนทางตรงและการลงทุนทางอ้อม การลงทุนนั้นไม่จำเป็นจะต้องลงทุนด้วยเงินแต่เป็นการที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและเต็มใจในการลงทุน ไม่ว่าจะเป็เงิน อุปกรณ์ การบริจาคสิ่งของต่าง หรือแม้กระทั่งการลงทุนด้วยแรง การลงทุนนั้นย่อมส่งประโยชน์ให้กับชุมชนและตัวบุคคลเอง

กลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นการรวมตัวของชาวบ้านที่มีอาชีพประมง โดยไม่มีการออมเงินหรือให้สมาชิกได้ถือหุ้น แต่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมพูดคุยกัน ร่วมปรึกษาในประเด็นและปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิด พลังในการดำเนินงาน และเกิด ประสพผลสำเร็จได้มากกว่าต่างคนต่างทำ ในส่วนของกลุ่มประมงพื้นบ้านมีการลงทุนในเรื่องแรงในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะพิทักษ์ เช่นการร่วมกิจกรรมปล่อยจุลินทรีย์บอลลงน้ำทะเล การร่วมให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมง การลงทุนของชาวบ้านทุกคนจะร่วมลงทุนด้วยกันอย่างเต็มความสามารถที่มี เช่นในการจะดำเนินงานอะไรบางสิ่งที่ชาวบ้านคิดที่จะทำอย่างเร่งด่วน แต่ต้องรอมงบประมาณมาจากรัฐบาล บางครั้งชาวบ้านเกาะพิทักษ์ก็จะลงทุนทำกันก่อน โดยนำเงินกองกลางที่ได้ลงทุนไว้ในกลุ่มสหกรณ์ เป็นต้น สมาชิกในกลุ่มประมงพื้นบ้านเมื่อได้ลงทุนไม่ว่าจะเป็นเงินหรือสิ่งของ จะทำให้ทุกคนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ รู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ได้ลงทุนหรือปฏิบัติงาน

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล สมาชิกในกลุ่มจะร่วมออมเงินเข้ากลุ่ม โดยมีเหรียญ เป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บเงิน โดยสมาชิกทุกคนจะมีสมุดออมทรัพย์ไว้จดการออมในแต่ละเดือน ในการเก็บเงินนั้น จะเก็บทุกเดือน เมื่อมีการประชุมประจำเดือนของกลุ่ม สมาชิกทุกคนจะทราบ หน้าที่ของแต่ละคน การออมเงินของสมาชิกจะเป็นการออมเงินที่มีจำนวนไม่มากแต่อาศัยความมีส่วนร่วมของทุกคนที่เต็มใจดำเนินการจัดการกลุ่มด้วยกัน สมาชิกสามารถถอนเงินได้ตั้งแต่ 50 – 100 บาท ตามความสมัครใจของแต่ละคน ในกลุ่มของแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเลนั้นได้รับเงินทุน ในการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดในการให้กู้ยืมเงิน ปีละ 100,000 บาท ในการซื้ออุปกรณ์และวัตถุดิบในการแปรรูป เมื่อได้รับการลงทุนทั้งจากทางสมาชิกและทางภาครัฐ ทางกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล จะประชุมพร้อมกันเพื่อขอความคิดเห็นและการตัดสินใจของ สมาชิกต่อเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่ม มีการวางแผนเงินที่จะต้องให้ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อ เป็นการบริหารเงินหรือจัดสัดส่วนของเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกทุกคนและต่อชุมชนมากที่สุด การที่ทุกคนร่วมรับรู้การลงทุนและการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน จะทำให้เมื่อเกิดผลกระทบต่อ กลุ่ม สมาชิกทุกคนก็จะรู้สึกเดือดร้อนและจะร่วมหาทางแก้ไขเพราะรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ รู้สึก ห่วงเห่นไม่อยากจะได้รับความเดือดร้อน สมาชิกทุกคนจึงร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มหรือชุมชน ไปในทิศทางที่ดี

ในการปฏิบัติงานของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล สมาชิกทุกคนจะร่วมกันปฏิบัติ อย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ ทั้งทางภาครัฐและเอกชน แต่สมาชิก แม่บ้านก็รู้สึกว่าจะอยากทำด้วยตนเองเพื่อที่จะให้ได้เรียนรู้การปฏิบัติงานได้อย่างใกล้ชิดและ สามารถดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยการให้หน่วยงานต่าง ๆ เป็นสื่อในการทำให้การ ปฏิบัติงานของกลุ่มมีความราบรื่นและพัฒนายิ่งขึ้น การลงทุนของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารทะเล ไม่เพียงเป็นการลงทุนทางด้านทุนทรัพย์ แต่สมาชิกทุกคนยังมีส่วนร่วมในการลงทุนทางด้านเวลา เนื่องจากบางโอกาสสมาชิกแม่บ้านอาหารแปรรูปอาจต้องเสียสละเวลาการทำงานของตนเองเพื่อ ส่วนรวม ในการต้องไปอบรม สัมมนา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ทำให้ ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ได้ เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ เช่น การนำความรู้ทางด้านการห่อบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้อาหารทะเลแปรรูป มีความคงทนและมีอายุยืนยาวขึ้น และทำให้อาหารแปรรูปมีความสวยงามมากขึ้น เพื่อให้ อาหารแปรรูปของ เกษะพิทักษ์สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก ทำให้ทุกคนรู้สึกดีใจและร่วม ภูมิใจกับการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

กลุ่มโฮมสเตย์ เป็นการบริหารจัดการแบบกลุ่มซึ่งกำหนดให้สมาชิกทุกคนถือหุ้นครัวเรือนละ 100 บาท เท่ากันทุกครัวเรือน ซึ่งสมาชิกโฮมสเตย์มีทั้งหมด 32 ครัวเรือน ในการลงทุนในตอนแรกนั้น ผู้ใหญ่บ้านอำพล ธานีครุฑ ผู้นำชุมชนและเป็นผู้ริเริ่มกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมา อยากให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน จึงทำเป็นรูปแบบสหกรณ์ เพื่อให้การลงทุนของสมาชิกส่งผลประโยชน์กับสมาชิกได้ทั่วถึงกัน โดยในการประชุมในขั้นริเริ่มกลุ่มนั้น สมาชิกทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าใครจะต้องทำอะไร ใครจะทำโฮมสเตย์ ใครจะขายของที่ระลึก ใครจะ ทำกิจกรรมทางทะเล และใครจะเปิดร้านของของชำ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จะต้องใช้การลงทุนก่อน ทั้งในด้านอุปกรณ์การดำเนินา เสื้อชูชีพ เรือคายัค ส่วนสมาชิกที่ต้องการเปิดบ้านตนเองให้เป็นโฮมสเตย์ที่พักของนักท่องเที่ยว จะต้องลงทุนในการปรับปรุงบ้านใหม่ มีการจัดสัดส่วนของบ้าน การเพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอ การซื้ออุปกรณ์การนอนในโฮมสเตย์ ส่วนสมาชิกที่อยากทำร้านขายของที่ระลึก ก็จะมีการลงทุนในเรื่องการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการทำของที่ระลึก เป็นต้น การลงทุนนี้ในตอนแรกที่เริ่มโครงการสมาชิกยังกลัวกับการลงทุน ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านจึงพาสมาชิกที่เป็นตัวแทนชุมชนไปดูงานตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีการทำโฮมสเตย์เพื่อเป็นการให้สมาชิกได้เห็นและสามารถเข้าใจได้มากกว่าในที่ประชุม หลังจากที่ได้เข้าร่วมดูงานทำให้ผู้ใหญ่บ้านได้เรียกให้ทุกคนประชุมอีกครั้งเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและอธิบายการดำเนินงานของกลุ่มโฮมสเตย์ สมาชิกทุกคนได้ให้ความร่วมมือและร่วมเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ที่จะทำให้อกลุ่มโฮมสเตย์ประสบความสำเร็จ จึงได้ร่วมลงทุน ทั้งด้านทุนทรัพย์ที่มีตามความสามารถและลงทุนทางด้านแรงในการดำเนินงาน ในการลงทุนในช่วงแรกผู้ใหญ่บ้านได้บอกกับสมาชิกทุกคนในเรื่องของการลงทุนไม่ต้องมาก โดยให้อยู่บนพื้นฐานของการพอเพียงการลงทุนนั้นจะต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและ

การร่วมลงทุนในรูปแบบของหุ้นของสมาชิกโฮมสเตย์เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวรายได้จากการเข้าพักโฮมสเตย์ การขายของที่ระลึก หรือเรือโดยสารรับส่งนักท่องเที่ยว จะต้องหักร้อยละ 3 ของรายได้ทั้งหมดเข้ากลุ่มโฮมสเตย์เมื่อครบปีบัญชีทางเหรียญและผู้จัดการบัญชีจะนำงบกำไรขาดทุน งบดุลบัญชีมารายงานผลแก่สมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์ให้ทราบและมีการนำผลกำไรที่ได้มาจัดสรรให้กับกลุ่มสมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์ โดยร้อยละ 40 จะเป็นเงินปันผลทุกสิ้นปี และร้อยละ 60 จะสมทบทุนเข้าหมู่บ้านเพื่อเป็นการพัฒนาสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ โดยกำหนดให้สมาชิกทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมทุกเดือนในการพัฒนาหมู่บ้าน หรือมีโครงการเร่งด่วนผู้นำจะสามารถนำเงินในส่วนนี้ไปพัฒนาหรือปฏิบัติงานได้ก่อน นอกจากนี้กลุ่มโฮมสเตย์ยังเป็นกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนเกาะพิทักษ์ เช่น ทำความสะอาดรอบเกาะพิทักษ์ การซ่อมแซมบารุง

ทางเท้า การจัดเตรียมเก้าอี้นั่งพักผ่อนรอบเกาะพิทักษ์ ศาลานั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ
สาธารณะ ท่าเทียบเรือ ค่าซ่อมบำรุงศาลาเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน เป็นต้น

ในปี 2538 ทำให้เกาะพิทักษ์เกิดโฮมสเตย์ขึ้นโดยทุกคนมีส่วนร่วมทำให้เกิดขึ้น การ
เกิดขึ้นของโฮมสเตย์ส่งผลทำให้ชาวบ้านได้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำอาชีพประมงซึ่งเป็นหลัก ทำ
ให้มีงานทำ ทำให้ความเจริญของสาธารณูปโภคเข้าถึง ทำให้เกิดความร่ำรวย ความสามัคคีเพิ่มขึ้น
และยังทำให้เป็นการรวมตัวของกลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มแม่บ้านอาหารทะเลแปรรูป กลุ่มโฮมส
เตย์ และกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ทำให้ชุมชนเกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์อย่างยั่งยืน แต่สิ่งสำคัญที่ชาวบ้านตกลงร่วมกันก็คือ ห้ามเห็นรายได้หรือผลประโยชน์ที่
ได้รับจากการทำโฮมสเตย์หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญ จนทำให้ไม่อยากทำอาชีพ
ประมงเพราะอาชีพประมงคือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริง

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวหลังจากชุมชนเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความเห็นร่วมกันระหว่างชาวบ้านที่ต้องการให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับ
ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยว การรวมกลุ่มนั้นจะเป็นเพียงการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรทาง
ธรรมชาติ ไม่มีการร่วมออมเงินหรือการถือหุ้น เป็นเพียงการร่วมพูดคุยและร่วมรณรงค์ให้ทุกคนไม่
ว่าจะเป็นชุมชน หรือนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตามโครงการต่าง ๆ
เช่น โครงการอนุรักษ์หอยมือเสือ ซึ่งเป็นทรัพยากรทางน้ำที่กำลังจะสูญพันธุ์ โครงการปลูกป่า
โกงกางให้กับป่าชายเลน โครงการไม่ทิ้งขยะลงในทะเล โครงการปลูกต้นไม้รอบเกาะพิทักษ์ และ
โครงการทิ้งจลินทรีย์ลงในน้ำทะเล เป็นต้น การปฏิบัติงานของกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จะเป็นการทำการประชาสัมพันธ์หรือเขียนโครงการเพื่อนำเสนอให้ภาครัฐหรือ
ภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน เช่น การมีโครงการปล่อยพันธ์ปลาทะเล ก็จะได้รับ ความ
ร่วมมือจากกรมประมงในเรื่องของการส่งพันธ์ปลามาให้ นอกจากนี้สมาชิกยังร่วมกันรณรงค์ลงทุน
ทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ เช่น การร่วมจัดทำป้ายชื่อติดต้นไม้ ร่วมทำป้ายรณรงค์งดทิ้ง
ขยะบนเกาะ พิทักษ์ ถึงแม้ว่าการลงทุนจะไม่ได้ผลตอบแทนที่เป็นเงินหรือผลประโยชน์โดยตรง แต่
เป็นการลงทุนที่ทุกคนได้ประโยชน์ทางอ้อมร่วมกัน เพื่อที่จะทำให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
เกาะพิทักษ์มีความยั่งยืนจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน

ภาพ 36 แสดงสมุดสัจจะออมทรัพย์ของชาวบ้าน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากเพราะจะทำให้เราทราบผลการทำงานในขั้นตอนการมีส่วนร่วมทั้งหมด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านในการร่วมพัฒนาและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด จะเป็นขั้นตอน โดยจะต้องเสนอต่อประชาชนในชุมชน ให้รับทราบและสามารถอธิบายข้อคิด เสนอแนะเพิ่มเติมได้ เพื่อชุมชนจะได้เห็นผลงานที่เกิดจากความพยายามและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการพึ่งพาตนเองได้อีกวิธีหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มประมงพื้นบ้านในขั้นตอนการประเมินผล จะเป็นการร่วมประชุมกันในทุกเดือน นอกจากจะมีการร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้ว ทางกลุ่มยังมีการเสนอหัวข้อที่ได้ร่วมกันทำกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ร่วมกันในแต่ละครั้ง โดยส่วนใหญ่จะใช้ความรู้สึกในการประเมินผลในแต่ละครั้ง ไม่ได้มีแบบประเมินที่เป็น นลายลักษณ์อักษร แต่จะมีการร่วมเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมว่าการดำเนินงานเป็นอย่างไรบ้างมีอุปสรรคมากน้อยเพียงใด และยังต้องปรับปรุงในด้านไหน เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาในกิจกรรมต่อไป ซึ่งข้อเสนอนั้นมีความคิดที่หลากหลายอาจทำให้ไม่ได้ข้อสรุป ทางกลุ่มจึงมีนับเสียงข้างมากของสมาชิก

กลุ่มแม่บ้านอาหารแปรรูปอาหารทะเล ในทุกสิ้นเดือนจะมีการประชุมของกลุ่มแม่บ้าน ในการประเมินผลในสิ่งที่ได้ดำเนินการมา โดยกรรมการกลุ่มจะต้อง รายงานให้สมาชิกภายในกลุ่ม ทราบ ทุกเดือนทั้งวัดจากความรู้สึกและผลตอบแทนในการทำอาหารทะเลแปรรูป ทั้งทางด้าน ต้นทุนต่อเดือน และกำไรต่อเดือนจะต้องแจ้งให้ทราบโดยละเอียด อีกทั้งจะต้องร่วมเสนอแนวทาง ที่มีประโยชน์กับกลุ่ม เช่น การทำอย่างไรเพื่อที่จะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง หรือการเสนอแนะ การคิดเมนูแปรรูปอาหารทะเลใหม่ ๆ อาจจะมาจากความคิดของสมาชิกในกลุ่มหรือ อาจมาจากคำ บอกล่าของนักท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้า ในการให้ทุกคนมีส่วนร่วมติดตามการดำเนินงานในแต่ละ ส่วนและเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมประเมิน ซึ่งการรับฟังนั้นจะต้องมีความเสมอภาคที่จะรับฟังทุก ความคิดเห็น ทำให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์และมีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องจากการมี ส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ชาวบ้านมีส่วนในการกำหนดแนวทางมาตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้ชาวบ้านรู้สึกภูมิใจและมีกำลังใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

กลุ่มโฮมสเตย์ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ทุกคนในชุมชนให้ความสนใจเป็นพิเศษเนื่องจาก ทุกคนในหมู่บ้านร่วมกันริเริ่มด้วยตัวเอง ไม่ได้ทำตามแนวทางของทางภาครัฐและเอกชน ชาวบ้านทุกคนร่วมกันกำหนดทิศทางและการจัดการด้วยตนเอง ในส่วนของการติดตามผลและการประเมินนั้น จะร่วมประชุมกันทุกเดือน เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการดำเนินการของกลุ่ม มาเสนอต่อสมาชิกทุกคน โดยจะแบ่งการประเมินเป็นสองส่วน คือส่วนการดำเนินงาน และส่วนของผลตอบแทนที่ได้รับ จากการดำเนินงาน ส่วนแรกคือการดำเนินงานที่ผ่านมา กรรมการของกลุ่มจะชี้แจงใน รายละเอียดของการดำเนินงาน เช่น นักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างน้อยเพียงใด ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง อุปสรรคในการดำเนินงานและการทำกิจกรรมมีอะไรบ้าง การสร้าง มาตรฐานของโฮมสเตย์ที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น ว่าใครต้องการอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ความต้องการคืออะไร ปัญหาใน การทำ โฮมสเตย์ของแต่ละหลังอยู่ที่ไหน และเมื่อทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นแล้ว เลขานุการจะทำการจดบันทึกการแสดงความคิดเห็นของแต่ละคน เพื่อจะให้กรรมการกลุ่มได้ร่วมเสนอแนวทางที่ ถูกต้องให้กับสมาชิก จากนั้นจะเป็นการประเมินในส่วนที่สอง ซึ่งเป็นหน้าที่ของเหรียญ กและผู้ทำ บัญชีของกลุ่มโฮมสเตย์ เป็นผู้ชี้แจงในเรื่องของเงินหุ้นทั้งหมดที่สมาชิกได้ลงทุนไป จากนั้นจะนำ รายรับ รายจ่าย งบดุล รายได้ของแต่ละโฮมสเตย์มาชี้แจง โดยที่สมาชิกสามารถโต้แย้งได้หาก ตัวเลขไม่ตรงกับที่เจ้าของบ้านได้ทำไว้ ซึ่งเจ้าของบ้านจะมีการ จดบันทึกไว้ในแต่ละครั้งที่มี นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก รายรับ รายจ่ายของการรับนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการติดตาม ผลที่ได้ดำเนินการ นอกจากนี้มีการชี้แจงในส่วนของเงินร้อยละ 3 ที่หักจากรายได้ของการทำ

โหมสเตย์ การรับ ส่งผู้โดยสาร และการขายของที่ระลึก ให้สมาชิกได้ทราบ เงินปันผลที่จะได้รับ นอกจากจะได้ทราบเงินปันผลที่ได้รับร้อยละ 40 แล้ว ผู้จัดทำบัญชีจะแจ้งให้ทราบถึงเงินร้อยละ 60 ที่จะสมทบทุนเข้ากองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นการพัฒนาหมู่บ้าน ว่ามีการนำเงินไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง ใช้ไปเท่าไร ผลเป็นอย่างไร เพื่ อที่จะให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทราบความเป็นไปของการดำเนินงาน ได้ทราบผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนและร่วมกิจกรรม ยังทำให้สมาชิกในกลุ่มรู้ความต้องการที่แท้จริงและเข้าถึงปัญหาของหมู่บ้านแล้วจะนำไปเป็นแนวทางในการจัดการชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเป็นการประเมินด้วยผลงานของโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ทำไปทั้งหมด ซึ่งในทุกเดือนจะต้องเข้าร่วมประชุมไม่ว่าจะมีโครงการหรือไม่ก็ตาม แต่จะเป็นการร่วมพูดคุย ถึงเรื่องกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังจะทำอะไรบ้างเพื่อเป็นการติดตามการดำเนินงาน ในส่วนของการประเมินโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามส่วนใหญ่จะใหญ่จะใช้ความรู้สึกในการดำเนินกิจกรรมในครั้งนั้น และร่วมเปิดการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมนั้น ๆ ที่ได้ทำร่วมกัน

...ทุกสิ้นเดือนแต่ละกลุ่มก็จะมีเหรียญที่คอยทำบัญชี จะมาบอกเราว่า ตอนนี้ เรามีเงินในกลุ่มเท่าไร และตอนนี้มีใครที่ได้กู้ยืมไปบ้างแล้ว และนำเงินไปทำอะไรบ้าง ซึ่งบางคนก็อาจจะนำเงินไปซ่อมแซมบ้าน เหรียญจะเป็นผู้ที่ติดตามผลและนำมาชี้แจงในที่ประชุมในทุกสิ้นเดือน... (สมควร เย็นบางสะพาน, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

...การประเมินผลของชุมชนพวกเราไม่ได้เป็นแบบแผนมาก เป็นเพียงการประเมินจากการทำงานจากกิจกรรม และการตรวจยอดเงินในสมุดออมทรัพย์เท่านั้น แต่ก็ไม่เคยมีปัญหา เพราะการได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มที่เท่ากัน ไม่มีการแยกว่าบ้านไหนทำโหมสเตย์ ที่แล้วมาเงินปันผลที่ได้มีทุกเดือน น ซึ่งเมื่อหักจากค่าบำรุงเกาะแล้ว ทุกคนในชุมชนก็จะได้รับเงินที่มีหักจากการเข้าพักของนักท่องเที่ยว 3% อย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ทุกคนอยากมีส่วนร่วมเพื่อทำให้เกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์...

(สมวาสนา ทิพย์แสง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2553)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวเกาะพิทักษ์ ต้องให้ความสำคัญในเรื่องปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด จากการบริหารจัดการ ท่องเที่ยวเพื่อหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์และลงพื้นที่ด้วยตนเองพบว่า โดยรวมชุมชนไม่ค่อยมีปัญหาใหญ่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากมีประชากรของพื้นที่ไม่มาก และส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติกัน ทำให้การประสานงานหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมของทุกคนไม่มีปัญหา โดยสรุปมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้

1. ปัญหาการเข้าถึงชุมชนเกาะพิทักษ์ไม่สะดวก เพราะเนื่องจากถนนมีความแคบและคดเคี้ยว เนื่องจากบางครั้งมีองค์กรหรือสถาบันเข้าไปดูงานซึ่งพาหนะที่ใช้ คือรถบัส ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย รวมทั้งป้ายบอกทางเล็ก มีจำนวนน้อย บางครั้งเกิดลมพายุทำให้ป้ายได้รับความเสียหาย ทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางและสับสน ทางองค์การส่วนท้องถิ่นควรหาทางปรับปรุงแก้ไขโดยจัดสรรงบประมาณในการจัดทำป้ายให้เยอะขึ้น และควรตรวจความเสียหายเพื่อปรับปรุงอยู่เสมอ

2. ปัญหาขยะมูลฝอย ปกติชุมชนนี้จะมีขยะมากอยู่แล้ว เนื่องจากกระแสลมที่พัดพาขยะมาจากที่อื่น เข้าสู่ฝั่งเกาะพิทักษ์ มีทั้งไม้ ขวดกระเบื้อง ขวดพลาสติก จากการสัมภาษณ์บางครั้งมีขื่อน้ำที่พัดมาจากต่างจังหวัด ทำให้เกิดขยะมูลฝอย และเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีแก่สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งที่ชาวบ้านเป็นกังวลก็คือ พื้นที่ที่เป็นเกาะจะทำการกำจัดขยะได้ ยาก โดยปัจจุบันชาวบ้านต้องเก็บขยะขึ้นเรือแล้วนำไปทิ้งขยะที่ฝั่ง การแก้ไขปัญหาก็คือ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดหาถังขยะให้เพียงพอ และจัดหาวิธีในการกำจัดขยะให้กับชาวบ้าน

3. การมีปัญหาคัดแย้งกับนักท่องเที่ยว เนื่องจากการจองบ้านพักโฮมสเตย์นั้นเป็นการจองทางโทรศัพท์ที่ไม่ได้มีการวางมัดจำเงิน หรือมีการการันตี จึงทำให้ชาวบ้านไม่ทราบแน่นอนว่านักท่องเที่ยวจะเข้ามาเวลาใด ทำให้บางครั้งมีการยกเลิกกะทันหัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเจ้าของโฮมสเตย์ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นชาวต่างชาติ ชาวบ้านจะไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ อีกกรณีหนึ่งซึ่งเป็นปัญหากับชาวบ้านเนื่องจากนักท่องเที่ยว ไม่เข้าใจถึงวิถีชุมชน และไม่เคารวาระเบียบของเกาะพิทักษ์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีการนำเหล่าเข้ามา และมีการสังสรรค์ในยามค่ำคืน

4. ปัญหาเกี่ยวกับที่พัก เนื่องจากชุมชนมีที่พักโฮมสเตย์ที่แตกต่างกัน บางแห่งไม่มีการแบ่งส่วนที่ชัดเจน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวที่เคยเข้ามาพักแล้วเลือกที่พัก และได้ติดต่อโดยตรงกับ

เจ้าของโฮมสเตย์ โดยไม่ผ่านส่วนกลางที่จะคอยจัดสรรการเข้าพักของนักท่องเที่ยว แนวทางการแก้ไข คือ ควรมีการจัดให้ทุกบ้านที่ทำโฮมสเตย์ดูแลมาตรฐานของที่พัสดุสม่ำเสมอ

5. ปัญหาขาดมัคคุเทศก์นำเที่ยวที่เพียงพอ ในชุมชนเกาะพิทักษ์มีเพียงไม่กี่คนที่สามารถนำเที่ยวรอบเกาะได้ อีกทั้งไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ การแก้ไขคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

6. ปัญหาป้ายนำทางรอบเกาะมีน้อย ทำให้นักท่องเที่ยวเดินรอบเกาะมีความสับสนในพื้นที่แนวทางการแก้ไข คือควรจัดทำป้ายให้มีความชัดเจนและละเอียดเพื่อบอกทิศทางการเดินทางรอบเกาะ อีกทั้งควรทำป้าย ในสถานที่สำคัญ เช่น จุดชมวิว และควรมีเนื้อหาอธิบายเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ความรู้

7. ปัญหาความไม่สม่ำเสมอของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเกาะพิทักษ์สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ในเดือน มกราคม ถึง ปลายเดือนกันยายนเท่านั้น เพราะหลังจากนั้นจะมีลมแรง และมีขยะที่ลอยมาจากที่อื่นเยอะมาก จึงไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว เพราะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อีกทั้งกิจกรรมทางทะเลไม่สามารถทำได้ ทำให้รายได้ไม่สม่ำเสมอ แนวทางการแก้ไขคือ ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรเข้ามาดูแล โดยการสร้างอาชีพที่ชาวบ้านสามารถหารายได้ในฤดูมรสุม

8. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรมีการส่งเสริมทางด้านการตลาดให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับ สื่อวิทยุ และสื่อทางอินเทอร์เน็ต โดยไม่มี หน่วยงานเห็นความสำคัญ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจน

ภาพ 37 แสดงปัญหาขยะ

ภาพ 38 แสดงปัญหาป้ายบอกทางมีน้อย